

Welzijn aan de schoolpoort

De school als vindplaats voor hulpvragen

Welzijn aan de schoolpoort

De school als vindplaats voor hulpvragen

Lieselot Degraeve

Jan De Bie

Katrien Verbeek

Colofon

Welzijn aan de schoolpoort: de school als vindplaats voor hulpvragen
Cahier 30

Auteurs: Lieselot Degraeve, Jan De Bie, Katrien Verbeek

Tekstredactie: Nisrine El Jaouani, Herwig Teugels

Lay-out: Lieselot Degraeve

Foto's: Thijs de Lange; m.u.v.:
p. 5, 29, 31, 41, 50, 55: Tom Bruelemans
p. 6, 22, 25, 28, 38: Lieselot Degraeve
p. 11: Age Without Limits
p. 35, 36: Brede School in Jette
p. 46: Layla Aerts
cover: Lander Loeckx

Illustraties: Emma De Pauw

Dit is een uitgave van
Kenniscentrum WWZ vzw
Lakensestraat 76 bus 2
1000 Brussel
02 211 02 40
info@kenniscentrumwwz.be

v.u.
Herwig Teugels

D/2026/13222/1
ISBN 9789083569857
April 2026

Kenniscentrum WWZ werkt aan de SDG's, de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

Vlaanderen
verbeelding werkt

Dit cahier past in een langlopende reeks van Kenniscentrum WWZ. Meer info over abonnement en bestellingen op www.kenniscentrum.be/cahiers.

Overname van de tekst is toegestaan, met bronvermelding.

**WELZIJN
WONEN
ZORG**

- zet zich in voor een beter welzijn, vernieuwende woonvormen en toegankelijke zorg voor alle Brusselaars, met extra aandacht voor mensen in kwetsbare situaties. Vrijwilligerswerk krijgt daarin een bijzondere plaats.
- bouwt expertise op en stelt die ter beschikking van het werkveld en het beleid, stimuleert innovatie en projectontwikkeling, ondersteunt welzijnswerkers, initiatiefnemers en zorgvoorzieningen en investeert in de uitbouw van een toekomstgericht beleid.
- werkt steeds samen met en in opdracht van organisaties.
- stimuleert verbinding tussen doelgroepen en werkvormen, tussen sectoren en beleidsdomeinen, tussen welzijn, wonen en zorg.

www.kenniscentrumwwz.be

Inhoud

4	Inleiding
5	Hoofdstuk 1: Welzijnsvragen op school
6	"We willen hulpvragen opvangen op plekken waar gezinnen sowieso al zijn" <i>Over het initiatief 'Welijnsvragen op school'</i>
9	Outreachend werken biedt kansen om de brug te maken tussen onderwijs en welzijn <i>Conceptuele duiding</i>
12	Welke hulpvragen hebben Brusselse gezinnen? <i>Enkele verhalen en cijfers</i>
16	Hoofdstuk 2: Een blik op de praktijk
17	Deze Brusselse initiatieven brengen welzijnswerk naar scholen <i>Overzicht van enkele initiatieven</i>
22	CAW Brussel: "Het onthaal is vaak een eerste contact dat aanleiding geeft voor meer"
25	Basisschool Sint-Guido: "Samen zorgen we voor een warm netwerk rond de gezinnen"
28	Lokale bondgenotennetwerken: "We bouwen bruggen om kinderarmoede structureel aan te pakken"
32	Vrienden van het Huizeke en basisschool Sint-Lukas: "Vertrouwen opbouwen begint aan de schoolpoort"
35	Brede School in Jette: "In een brede school werken sectoren samen om een verschil te maken voor kinderen"
38	Connect en basisschool Ket&Co: "Met Connect kunnen we meer zijn dan een school"
41	Hoofdstuk 3: Wat leren we van deze initiatieven over outreachend werken op school?
42	Ouders, scholen en organisaties plukken de vruchten van deze aanpak <i>De meerwaarde van outreachend werken op scholen</i>
44	Samenwerken aan welzijn op school: succesfactoren en randvoorwaarden <i>Lessen uit de praktijk</i>
50	Hoe kunnen we vindplaatsgericht werken op scholen verankeren? <i>Slotreflecties en aanbevelingen voor de toekomst</i>
56	Verder lezen

Inleiding

Brussel telt tal van inspirerende initiatieven in het basisonderwijs waar welzijn en onderwijs de krachten bundelen om het leren van kinderen en het welzijn van gezinnen te garanderen. Veel kinderen groeien op in een kwetsbare situatie, bijvoorbeeld door slechte huisvesting, psychosociale moeilijkheden in het gezin, financiële armoede, laaggeletterdheid of administratieve problemen. Maar niet alle gezinnen vinden makkelijk de weg naar hulpverlening of welzijns- en zorgdiensten, bijvoorbeeld omdat de procedures te ingewikkeld zijn, omdat ze geen vertrouwen hebben in instanties, of omdat ze gewoon niet weten waar te beginnen. Het gevolg is sociale onderbescherming of verontrustende situaties, met een grote impact op het welzijn van gezinnen en de ontwikkeling van kinderen.

Een manier om die kloof te dichten, is door de hulpverlening naar de gezinnen te brengen op een plek waar ze dagelijks komen: de school. Scholen zijn vaak een plaats van vertrouwen voor ouders. Leerkrachten en zorgcoördinatoren vangen signalen op over moeilijke thuissituaties van kinderen, maar weten niet altijd hoe ze best handelen. Daarom kunnen brugfiguren en outreachende hulpverleners een rol spelen op scholen, bijvoorbeeld met een wekelijks onthaal of als vast gezicht aan de schoolpoort. Zo brengen ze welzijn dichtbij mensen die er nood aan hebben.

Er bewoog al heel wat in Brussel op de brug tussen welzijn en onderwijs. Om outreachend welzijnswerk op scholen verder uit te diepen, lanceerde de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) het project 'Welzijnsvragen op school', in het kader van het geïntegreerd breed onthaal (GBO). In dit GBO-project brachten we welzijn en hulpverlening naar verschillende Brusselse basisscholen en zochten we samen met andere actieve initiatieven in Brussel uit wat er in de praktijk goed werkt en waar het stroef loopt. Het GBO-project werd gedragen door een stuurgroep met onder andere Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg, dat samen met de VGC dit cahier publiceert.

In dit cahier tonen we wat outreachend welzijnswerk op school concreet kan betekenen. In het eerste hoofdstuk schetsen we de context van het initiatief 'Welzijnsvragen op school', duiden we het concept *outreachend werken* en geven we een beeld van de vragen die Brusselse gezinnen hebben. In het tweede hoofdstuk delen Brusselse initiatieven hun aanpak en visie. Het derde hoofdstuk toont een aantal geleerde lessen en richt de blik op de toekomst. Zo hopen we jou te inspireren om welzijn en onderwijs dichtbij elkaar te brengen, of je nu op een school werkt, in een welzijnsorganisatie, of beleidsmaker bent.

Veel leesplezier!

Jan De Bie en **Katrien Verbeek**, 'Welzijnsvragen op school', Vlaamse Gemeenschapscommissie

Lieselot Degraeve, Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg

1

Welzijnsvragen op school

Over het initiatief 'Welzijnsvragen op school'

“We willen hulpvragen opvangen op plekken waar gezinnen sowieso al zijn”

Het initiatief 'Welzijnsvragen op school' ontstond in de schoot van het geïntegreerd breed onthaal, maar de beweging ernaartoe bestond al langer binnen de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Katrien Verbeek en Jan De Bie vertellen over het ontstaan van dit initiatief.

Jan: “Het geïntegreerd breed onthaal (GBO) is een algemeen concept dat uit Vlaanderen naar Brussel overwaaid, waarbij het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), het OCMW en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen samenwerken om onderbescherming tegen te gaan en om hulpverlening toegankelijker te maken, samen met lokale partners. Het is geen omlijnd organisatie-model, maar het gaat om verschillende lokale samenwerkingsverbanden waarbij elke partner een aantal principes integreert in zijn werking, zoals proactief en outreachend werken en participatie. Het doel is vooral een toegankelijk onthaal creëren voor vraagverheldering en doorverwijzing naar de juiste diensten, zodat mensen met een hulpvraag sneller worden geholpen.

Om dat in de praktijk te brengen, werden er verschillende regionale projecten opgestart tot eind 2025, met verschillende focussen, geïnitieerd door de samenwerkingsverbanden geïntegreerd breed onthaal en onder regie van lokale besturen.

Jan De Bie

GBO-projectverantwoordelijke 'Welzijnsvragen op school', Vlaamse Gemeenschapscommissie

Katrien Verbeek

Lokaal sociaal beleid en Armoedebestrijding Vlaamse Gemeenschapscommissie

In Brussel is dat het project 'Welzijnsvragen op school' en richten we ons op outreachend werken op basisscholen. Andere projecten leggen zich toe op bijvoorbeeld eenoudergezinnen, jongvolwassenen of mensen in een precare woonsituatie.”

Katrien: “Het project kwam op een goed moment, want er lag al langer iets te rijpen. Samen met Onderwijscentrum Brussel waren we aan het verkennen hoe we sneller hulpvragen kunnen detec-

teren op plekken waar gezinnen komen. De uitgangspunten van het geïntegreerd breed onthaal, zoals proactief en vraaggericht werken en brede vraagverheldering, waren daar goede werkingsprincipes voor. We hebben ons bovendien laten leiden door de signalen die we kregen uit het werkveld, zodat onze acties echt ondersteunend zouden zijn.”

Welzijn dichterbij de scholen brengen

Jan: “Om concreet de brug te maken tussen onderwijs en welzijn, startten we met de permanenties van CAW Brussel op scholen in Anderlecht, Jette, Koekelberg en Schaarbeek. Een hulpverlener zit er wekelijks of tweewekelijks om ouders met welzijnsvragen te helpen. Vaak begint het bij vragen over rechten en tegemoetkomingen, vrije tijd, opvoeding ... Die vragen kunnen de deur openen naar moeilijkere gesprekken over welzijn en preciaire situaties.

We legden geen vaste manier van werken op aan de hulpverleners, maar zochten naar wat werkbaar is. De nadruk lag eerst op het onthalen van hulpvragen en brede vraagverheldering. De praktijk wijst uit dat CAW-medewerkers vaak overgaan tot bege-

leiding omdat er zoveel komt kijken bij het leven van de ouders. Bovendien is er niet altijd meteen hulp beschikbaar door wachtlijsten in verschillende welzijnsdomeinen.”

Katrien: “Er zijn nog veel groeikansen om de brug tussen welzijn en onderwijs te versterken, maar er is onvoldoende capaciteit om in elke school permanenties van een maatschappelijk werker te brengen. Daarom zien we het ook als voedingsbodempom onze eigen dienstverlening te verbeteren. De permanenties helpen ons om het type hulpvragen te leren kennen, waar het vlot loopt in doorverwijzen en waar niet. Die inzichten helpen intern de samenwerking tussen diensten te verbeteren.

Verder toont dit initiatief het belang van maatwerk. Zo startten we bijvoorbeeld met sociale loketten. We kregen van sommige scholen de feedback dat het niet nodig is om elke week een permanentie te organiseren, dus creëerden we een pop-up op sleutelmomenten zoals oudercontacten of de start van het schooljaar. Daarvoor werkten we ook samen met de diensten maatschappelijk werk van de mutualiteiten.”

“ We legden geen vaste manier van werken op aan de hulpverleners, maar zochten samen naar wat werkbaar is

“ Het onderwijs is geen doorsnee werkomgeving voor hulpverleners, en ze werken er vaak alleen

Uitwisseling met andere welzijnsactoren

Jan: “Gaandeweg kwamen we in aanraking met andere initiatieven die de brug maakten tussen welzijn en onderwijs, zoals Vrienden van het Huizeke, i-mens, de Brusselse lokale bondgenotennetwerken, de brede scholen ... Zij waren al actief op scholen en hebben gelijkaardige doelstellingen, elk via een eigen methodiek of met een andere invalshoek.

Al snel werd duidelijk dat we dezelfde dingen meemaken in het outreachend werken op school. Het onderwijs is geen doorsnee omgeving voor hulpverleners en ze werken er vaak alleen. Daarom organiseren we intervisiemomenten en casusbesprekingen met de verschillende

organisaties. Door outreachende hulpverleners samen te brengen, zien we waar ze nood aan hebben en vinden ze een klankbord bij elkaar. Ze botsen op dezelfde moeilijkheden en krijgen vaak dezelfde vragen. Dankzij die uitwisseling geven we ze wat zuurstof en vergroten we onze slagkracht.

Een concrete realisatie is het handelingskader voor brugfiguren op school waar we ons allemaal in herkennen. Dat kader helpt om de doelen, functies en verwachtingen scherp te krijgen rond welzijns-werkers die in een schoolcontext actief willen zijn. Daarnaast maakten we een aantal tools, zoals een ‘doorverwijzer voor onderwijzers’, een soort sociale kaart voor onderwijspersoneel.”

Katrien: “Bij de ontwikkeling van zo’n kader is het belangrijk dat het gevoed wordt door de lokale context, want je kan dat niet van bovenaf opleggen. Het begint bij het draagvlak van de basiswerkers.

De voorbije jaren leerden we veel interessante projecten kennen, elk met hun aanpak en functie in de schoolcontext. Het zal een uitdaging worden om daar in de toekomst een coherent beleid rond te voeren. De wil om samen te werken is er alleszins, met het oog op vroeg de juiste hulp te bieden aan gezinnen, zonder omwegen. We bouwen dus graag verder aan dit partnerschap tussen welzijns- en zorgpartners en schoolpersoneel de komende jaren.”

Conceptuele duiding

Outreachend werken biedt kansen om de brug te maken tussen onderwijs en welzijn

Outreachend werken, ook 'vindplaatsgericht werken' genoemd, is een methodiek die ontstaan is vanuit het besef dat niet alle mensen hun weg vinden naar bestaande hulp- en dienstverlening. Vooral in grootstedelijke contexten, zoals Brussel, botsen gezinnen en jongeren op drempels waardoor hun welzijnsvragen onzichtbaar blijven. Outreachend werken kan daarop een antwoord bieden door de rollen om te draaien: de cliënt komt niet naar de hulpverlener, maar de hulpverlener zoekt de cliënt actief op in diens eigen leefwereld. Scholen zijn daarbij een belangrijke vindplaats, omdat het een van de weinige 'verplichte' plaatsen zijn in het leven van gezinnen, kinderen en jongeren.

Wat is outreachend werken?

Outreachend werken is een proactieve en context-gevoelige benadering waarbij sociale professionals aanwezig zijn in de leefwereld van mensen en actief contact zoeken met groepen die ze anders niet makkelijk bereiken. De reguliere hulpverlening vertrekt meestal van een vraag of aanmelding van de cliënt. Bij outreachend werken wachten hulpverleners daar niet op. Ze zoeken zelf contact met de cliënt en zetten sterk in op aanwezigheid, nabijheid en aanklampend werken.

Kenmerkend zijn vier dimensies, zoals beschreven door SAM, steunpunt Mens en Samenleving:

- **Actieve aanwezigheid:** de sociale professional gaat naar plekken waar potentiële hulpvragers sowieso al zijn: thuis, op straat, in de wijk, of in organisaties zoals jeugdverenigingen of scholen.
- **Drempelverlaging:** door outreachend te werken, kunnen drempels wegvallen zoals angst,

schaamte, onbekendheid en bureaucratische hindernissen die het gebruik van diensten moeilijk maken.

- **Toegankelijkheid verbeteren:** door signalen te verzamelen en structurele knelpunten zichtbaar te maken, dragen outreachers bij aan meer rechtvaardige dienstverlening.
- **Welzijnsbevordering:** het uiteindelijke doel is welzijn versterken, empowerment en toegang tot sociale grondrechten.

Verder komen uit de literatuur en praktijkervaringen nog enkele kernprincipes naar voren:

- **Nabijheid en vertrouwen:** de relatie tussen de hulpverlener en de cliënt staat centraal. Zonder vertrouwen krijgt de hulpverlener geen vat op diepere vragen.
- **Aanklampend en volhardend:** de hulpverlener laat het initiatief niet volledig bij de cliënt liggen, maar blijft betrokken waar nodig.

- **Contextgericht werken:** het gezin, de buurt en het netwerk zijn even belangrijk als het individu zelf.
- **Krachtgericht en participatief:** de hulpverlening vertrekt niet enkel van problemen, maar ook van talenten, netwerken en mogelijkheden
- **Gemeenschapsgericht:** outreach creëert niet alleen individuele contacten, maar bevordert ook sociale cohesie en collectieve weerbaarheid.

De school als vindplaats

Basisscholen zijn een bijzondere vindplaats van hulpvragen. Ze zijn een dagelijks ontmoetingspunt voor kinderen, jongeren en hun ouders. Onderzoek (HOGENT) toont dat scholen vaak signalen oppikken van:

- financiële en administratieve problemen
- opvoedingsvragen
- beperkte toegang tot vrije tijd en cultuur
- gezondheids- en hygiëneproblemen
- de impact van kinderarmoede

Hoewel scholen die noden herkennen, blijft onderwijs hun kernopdracht. Welzijnsvragen overstijgen hun taak, en daar komt outreachend welzijnswerk in beeld. Met permanenties op school, laagdrempelige aanspreekpunten of de aanwezigheid van brugfiguren, worden ouders bereikt die anders onder de radar zouden blijven en kunnen scholen de welzijnsvragen die ze detecteren een plaats geven. Outreachend werken in scholen draagt zo bij aan vroegtijdige ondersteuning, een bredere kijk op leren en betere afstemming tussen de verschillende leefdomeinen van het kind.

Outreachend welzijnswerk op scholen heeft wel meer nodig dan alleen zichtbare aanwezigheid van een

sociale professional. Duurzame samenwerking tussen onderwijs en welzijn vraagt werken aan een gemeenschappelijk doel, vertrouwen, heldere afstemming en goede communicatie. Zonder duidelijke afspraken over rollen en verantwoordelijkheden dreigt outreach gefragmenteerd te zijn. Het samenwerkingsverband achter de schermen, met aandacht voor netwerking, professionalisering en doorverwijsmogelijkheden, is een belangrijk element dat outreach in scholen mogelijk en duurzaam maakt.

Een gedeelde zorg met het CLB

Outreachend werken op scholen is niet hetzelfde als de werking van de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Waar het CLB zich richt op leerlingen en hun

directe context, vanuit een consultatieve en diagnostische logica, richt outreachend welzijnswerk zich in eerste instantie op de ouders en het gezin. Het vertrekt van welzijnsvragen die niet noodzakelijk schoolgerelateerd zijn, maar wel een impact hebben op het leer- en leefklimaat van het kind.

Het CLB heeft wel een draaischijffunctie die het outreachend werken op scholen versterkt. De draaischijffunctie betekent dat het CLB kinderen en hun ouders doorverwijst naar andere diensten voor ondersteuning die het zelf niet kan bieden.

Outreachend werken is meer dan een methodiek

Outreach werken betekent strijden voor toegankelijkheid en rechtvaardigheid. Door aanwezig te zijn op vindplaatsen zoals scholen, kunnen sociale professionals dichterbij gezinnen komen, structurele drempels in kaart brengen en bijdragen aan gelijke kansen. In de diverse, complexe realiteit van Brussel biedt outreach op scholen een kansrijk perspectief om de kloof tussen welzijn en onderwijs te verkleinen, om gezinnen duurzaam te versterken en om de rechten te waarborgen van mensen in kwetsbare situaties.

Bronnen

Celine Mertens, Marie Seghers, Katrien De Maegd, Christian Van Kerckhove (2020). *Kan onderwijs zonder welzijn? En vice versa?* HOGENT en Mammoet

www.samvzw.be/thema/outreachend-werken

Verschillende benamingen: brugfiguur, hulpverlener, outreacher of welzijnswerker?

In dit cahier lopen de benamingen voor professionals die op scholen werken soms door elkaar. Sommige initiatieven werken met brugfiguren: de professional is vooral toeleider en *compagnon de route* voor ouders. Andere vertrekken meer vanuit vindplaatsgericht werken, waarbij psychosociale hulpverleners naar de schoolcontext gaan en een onthaal voorzien. Die verschillen zijn niet onbelangrijk: ze raken bijvoorbeeld aan het mandaat, het beroepsgeheim en de relatie die professionals kunnen opbouwen met gezinnen. In het cahier richten we ons op wat deze werkvormen gemeen hebben. We gebruiken soms ook de overkoepelende termen *welzijnswerker* of *outreach*.

Enkele verhalen en cijfers

Welke hulpvragen hebben Brusselse gezinnen?

Maak kennis met Yelena, Stefaan, Amara. We vertellen hun verhaal om te illustreren welke hulpvragen Brusselse gezinnen kunnen hebben. De verhalen zijn fictief, maar gebaseerd op de praktijk. Daarna volgen enkele cijfers over de soorten hulpvragen.

Stefaan, Yoshi, Sofia en Jade

Stefaan is de papa van Yoshi (12), Sofia (8) en Jade (6). Zijn vrouw overleed onlangs na een slepende ziekte. Stefaan was mantelzorger voor haar en is daarom gestopt met werken. Hij vond nog geen nieuwe job, waardoor hij het nu financieel moeilijk heeft. De kleine buffer die hij had, is op door de ziekte van zijn vrouw. Bovendien zijn er veel schoolkosten. Yoshi zit in het eerste middelbaar: boeken, een rekenmachine, een grotere boekentas ... Ook op de lagere school blijven de kosten zich opstapelen: de klas van Sofia gaat op zoekklassen; voor carnaval moeten de kinderen zich verkleden. Stefaan slaat 's avonds soms de maaltijd over zodat zijn kinderen genoeg eten hebben. Hij voelt zich neerslachtig en ligt wakker van hun situatie. De kinderen merken dat ook.

Op het oudercontact heeft de juf van Sofia vragen. Waarom gaat ze niet mee op zoekklassen? Ze is stil in de klas: komt dat door het overlijden van haar mama, of speelt er nog iets anders? Stefaan geeft toe dat het moeilijk gaat, maar wil niet ingaan op de situatie. De juf geeft Stefaan het gsm-nummer van Maria, de brugfiguur op school. Hij kent Maria van aan de schoolpoort en had er al een paar korte babbels mee. Maar hij heeft nog niet de stap gezet om zijn situatie met haar te bespreken.

Na het gesprek met de juf neemt Stefaan toch contact op met Maria. Ze herkent zijn situatie: ze was ook alleenstaande ouder en heeft vier kinderen grootgebracht met weinig geld. Het feit dat Stefaan kan ventileren over zijn situatie, doet al veel deugd. Hij voelt zich minder alleen. Maria geeft hem ook heel wat tips: hij kan een leefloon aanvragen bij het OCMW, en er zijn organisaties die hem kunnen helpen met voedselpakketten en tweedehands materiaal voor de kinderen. Ze verzekert hem discretie, maar ze wil aan de directie signaleren dat er meer oog moet zijn voor de financiële situatie van ouders, en dat bijvoorbeeld verkleedkledij voor het carnavalsfeest niet voor iedereen evident is.

Amara, Haben en Meron

Amara vluchtte vier jaar geleden uit Eritrea met Haben (7) en Meron (5). Haar echtgenoot bleef in Eritrea. Ze hebben nog regelmatig contact, maar Amara weet niet wanneer ze hem zal terugzien. Ze woont met haar gezin bij een tante in Brussel. Haben en Meron delen een slaapkamer met hun nichtjes en Amara slaapt in de woonkamer. Amara leert Nederlands en haar tante helpt soms om brieven en berichten te vertalen.

Amara heeft regelmatig paniekaanvallen en is enorm angstig. Ze leeft teruggetrokken, kent bijna niemand in Brussel en ze komt alleen naar buiten om de kinderen naar school te brengen. Door terugkerende nachtmerries slaapt ze slecht. Ze heeft bovendien een knagend schuldgevoel omdat de kinderen hun papa niet zien.

De leerkracht van Meron merkt de laatste tijd dat ze vaak huilend en gestresseerd is 's ochtends, geen afscheid wil nemen van haar mama en niet wil meedoen met de klasspelletjes. Op de speelplaats ziet hij dat Haben zijn best doet om zijn zusje blij te maken. De leerkracht geeft Natalie, de hulpverlener op school, een seintje, en die spreekt Amara de volgende ochtend aan als ze haar kinderen komt brengen.

Natalie stelt Amara voor om samen een koffie te drinken, maar Amara gaat er niet op in. Toch blijft ze Amara aanspreken de dagen en weken erna, en uiteindelijk gaat Amara wel op het voorstel in om wat langer op school te blijven en om te babbelen met Natalie. Het duurt uiteindelijk een paar gesprekken tot Amara vertelt hoe ze zich voelt en wat haar situatie is. Natalie vermoedt dat Amara aan posttraumatische stressstoornis lijdt.

Natalie raadt Amara aan om traumatherapie te volgen, maar daar is een maandenlange wachtlijst. In de tussentijd wil Natalie zelf contact houden met Amara en helpen in haar situatie. Ze geeft haar de nodige informatie om een procedure van gezinshereniging te starten. Natalie helpt ook zoeken naar een andere woonplaats waar het gezin meer ruimte kan hebben. Maar ook daar botst ze op een gebrekkig aanbod. Natalie bespreekt de situatie ook met de zorgcoördinator van de school. Er zal extra aandacht zijn voor het afscheid van de mama 's ochtends zodat Meron rustiger is.

Yelena en Emilia

Yelena en Emilia (4) wonen samen bij de vriend van Yelena. De papa van Emilia is niet in beeld en ze hebben geen andere familie in Brussel. Onlangs kreeg Yelena een brief over de schooltoeslag voor Emilia, maar ze begrijpt hem niet goed. Ook al kan ze goed Nederlands, ze blijft onzeker over haar taal en wil liever samen met iemand de brief doornemen, zodat ze geen fouten maakt. Ze denkt terug aan de mensen van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk die zichzelf voorstelden op het startmoment op school, en via WhatsApp vindt ze de informatie terug. Ze gaat langs bij de permanentie op school, waar Wout, de hulpverlener, samen met haar de brief bekijkt. Daarin staat dat Yelena cheques had moeten krijgen voor de schooltoeslag, maar ze heeft niets ontvangen.

Na zijn permanentie belt Wout naar de dienst bevoegd voor de schooltoeslag om na te vragen hoe het zit. Blijkbaar zijn de cheques wel opgestuurd. Hij stuurt een bericht naar Yelena om te zeggen dat ze best nog eens goed kijkt thuis. Daarom zoekt ze thuis opnieuw tussen alle papieren, maar ze vindt niets. Als ze aan haar vriend vraagt of hij van iets weet, blijkt dat de cheques wel waren toegekomen, maar hij wilde ze niet aan Yelena geven.

De week erna komt Yelena weer bij Wout aankloppen. Wout krijgt argwaan. Waarom had Yelena's partner niets verteld? Hij stelt vragen: 'Is hij wel eerlijk? Zorgt hij goed voor jullie? Is het thuis veilig en goed voor Emilia?' Uiteindelijk vertelt Yelena aan Wout dat haar vriend heel dominant is, dat hij haar geld beheert en haar maar weinig geeft. Hij laat Yelena toe om boodschappen te doen, maar ze heeft weinig over om spullen te kopen voor Emilia. Hij wordt heel snel boos als Yelena iets doet dat volgens hem niet kan. 's Avonds drinkt hij veel alcohol en kan de boosheid overgaan in agressie naar Yelena toe. Emilia heeft het al een aantal keer gezien en ze voelt dat haar mama bang is. Daardoor is zij ook angstig en slaapt ze niet goed.

Yelena had er tot nu toe met niemand over gepraat. Ze wist niet waar of tegen wie: vrienden of familie heeft ze niet. Ze voelde zich geïsoleerd. Ze dacht eraan om naar de politie te stappen als haar partner geweld gebruikte, maar ze was bang dat ze haar dochter van haar zouden wegnemen.

Het is een opluchting dat ze erover kan praten met Wout. Hij kent plaatsen waar Yelena terecht kan als slachtoffer van partnergeweld, en hij contacteerde alvast de juridische dienst van het CAW om Yelena verder te helpen. Daar is ze nu in begeleiding.

Deze cijfers geven een idee van welke vragen welzijnsactoren op scholen krijgen. Ze zijn illustratief en tonen maar een deel van de initiatieven. Bovendien hanteren de initiatieven verschillende manieren van registreren en rapporteren, wat zich uit in andere categorisering van hulpvragen. Deze cijfers zijn dus geen basis voor grote conclusies.

CAW Brussel: permanenties op scholen (2025)

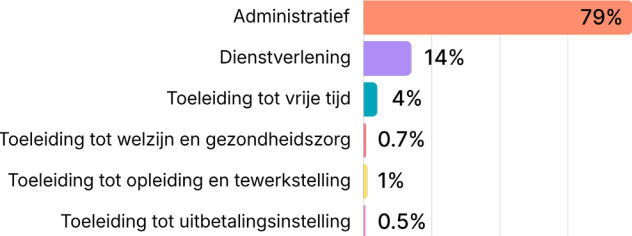
- ➔ **189** mensen startten een hulpverleningstraject via een **permanentie** van het CAW op een van de 9 scholen.
- ➔ **136** cliënten kwamen bij een CAW-medewerker op **verwijzing** van de school, het CLB of een leerkracht.

56% van de vragen ging over **armoede, schulden** en toeleiding tot **basisrechten**. Ongeveer de helft van die gesprekken ging over administratieve ondersteuning, inkomsten, uitkeringen en sociale voordelen.

31% van alle hulpvragen omvatten **relaties** en **persoonlijke problemen**, zoals ouder-kindrelaties, partnerrelaties, opvoedingsondersteuning, stress en draagkracht van ouders.

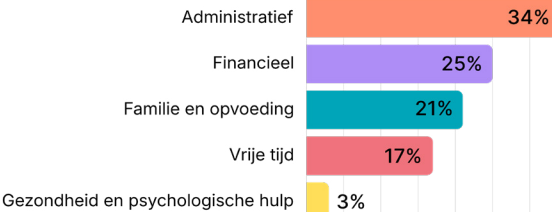
Vrienden van het Huizeke: schoolpoortwerking (2024)

141 gezinnen in 2024

HOPON: Connect (2024 - 2025)

680 vragen van ouders
124 informele momenten
39 oudercafés

2

Een blik op de praktijk

Overzicht van enkele initiatieven

Deze Brusselse initiatieven brengen welzijnswerk naar scholen

In Brussel werken verschillende organisaties outreachend op scholen. Ze leggen andere accenten, maar willen allemaal de leefomstandigheden van gezinnen verbeteren. Sommige initiatieven vertrekken van een welzijnsperspectief met focus op outreachend werken; andere werken vanuit een onderwijslogica om meer leerkansen te creëren. We geven een overzicht van enkele initiatieven die momenteel actief zijn in Brussel. Daarna laten we een aantal mensen achter de initiatieven aan het woord.

CAW Brussel: 'CAW op school' in kader van GBO-project 'Welzijnsvragen op school'

Het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) biedt onthaal en begeleiding aan Brusselaars met uiteenlopende welzijnsvragen.

SCHOLEN

Anderlecht: Scheut, Scheutplaneet, Sint-Guido, Kameleon, Rad, Regina Assumpta; Schaarbeek: Mariaschool, Champagnat, De Mozaïek

PARTNERS

O.a. OCMW, mutualiteiten, CLB, andere school-poortwerkingen, Ondersteuningscentrum jeugdzorg, VK, brede scholen, Huis van het Kind, huisartsen, wijkgezondheidscentra ...

LOOPTIJD

Gestart in 2022

Welzijnswerkers van het CAW organiseren permanenties om ouders te helpen met vragen die niet direct schoolgebonden zijn, maar wel impact hebben op het leren en leven van kinderen. Zo krijgen gezinnen in kwetsbare situaties sneller hulp en ondersteuning.

De aanpak bestaat uit:

- ➔ **Aanwezigheid op school:** vaste of tijdelijke contactmomenten met ouders in een vertrouwde omgeving.
- ➔ **Rechtenverkenning:** ouders actief ondersteunen om hun rechten op te nemen om hun leven beter te maken.
- ➔ **Samenwerking:** nauwe afstemming tussen schoolteams en welzijnspartners om signalen sneller op te pikken.

Schoolpoortwerking van Wijkpartenariaat De Schakel

De Schakel is een wijkwerking voor armoedebestrijding en sociale wijkontwikkeling in de Brabantwijk in Schaarbeek.

SCHOLEN De Buurt (Schaarbeek)	PARTNERS O.a. brede school, Huis van het Kind, Maison de la Parentalité, SSQ 1030, CAW Brussel, CLB, HOPON, D'Broej, CASS, Netwerk tegen Armoede, GAFFI, CEDAS, Vrienden van het Huizeke ...	LOOPTIJD 2022 - 2025
-------------------------------------	---	----------------------------

De Schakel zet schoolpoortwerkers in om ouders toe te leiden naar hulp en om noden te signaleren. De focus is:

- ➔ **Bereikbaarheid:** ouders ontmoeten waar ze dagelijks zijn, zonder drempels of formaliteiten.
- ➔ **Verbinding:** brug slaan tussen gezinnen, school en welzijnsorganisaties.
- ➔ **Vertrouwen:** langdurige aanwezigheid en herkenbaarheid zorgen voor duurzame relaties.

Project 'Connect' van HOPON opvoedingsondersteuning (i-mens vzw)

i-mens is een zorgorganisatie voor mensen in elke levensfase. HOPON is de organisatie binnen i-mens voor opvoedingsondersteuning in Brussel, voor ouders en professionals. Het aanbod bestaat onder andere uit consult-gesprekken voor opvoedingsvragen, oudercafés, activiteiten omtrent warme transitie, en het project Connect.

SCHOLEN Verankerig: De Goudenregen (Ganshoren), De Kleurdoos, Nieuwland (Brussel), Hendrik Conscience, De Muziekladder (Schaarbeek), Ket&co (Molenbeek), De Schatkist (Haren); Opstart: De Wimpel (Elsene), Zavelberg (Sint-Agatha-Berchem)	PARTNERS O.a. VGC, Onderwijscentrum Brussel, Ligo Brusselleer, brede scholen ...	LOOPTIJD Gestart in 2017
---	---	--------------------------------

Met het project 'Connect' organiseert HOPON permanenties en laagdrempelige activiteiten op school, zoals infomomenten of hulp bij administratieve vragen. Het traject omvat ondersteuning van 3,5 jaar: een half jaar kennismaking, 2 schooljaren kernfase, en een verankeringsjaar. Per school wordt ook een actieplan opgesteld met acties zoals een speelplaatsbeleid ontwikkelen, informele momenten met ouders installeren ...

De focus ligt op:

- ➔ **Vindplaatsgericht werken:** ouders en schoolteam versterken op hun vertrouwde locatie.
- ➔ **Verbinding:** de brug maken tussen gezinnen, school en (lokale) welzijnsorganisaties.
- ➔ **Ouderbetrokkenheid:** de band tussen ouders en school versterken.
- ➔ **Drempelverlaging:** praktische en culturele barrières (taal, schaamte, onbekendheid) helpen overbruggen.

Schoolpoortwerking van Vrienden van het Huizeke

Vrienden van het Huizeke is een erkende vereniging waar armen het woord nemen in de Marollen met een buurthuis en wijkwerking, begeleiding voor thuislozen en een schoolpoortwerking.

PARTNERS

Alle organisaties die flankerend aan onderwijs werken, en alle eerstelijnsdiensten in welzijn, gezondheid, huisvesting, tewerkstelling ...

SCHOLEN

Brussel: Sint-Jan-Berchmans-college, De Zennestraal, Klavertje Vier; Schaarbeek: Sint-Lukas

LOOPTIJD

Gestart in 2015

De schoolpoortwerking van Vrienden van het Huizeke is een pionier in outreachend werken op scholen. Een duo van een ervaringsdeskundige en een hulpverlener staat meermaals per week aan de schoolpoort en bereikt ouders die anders moeilijk de weg vinden naar hulp of dialoog met de school.

Hun aanpak combineert drie kerntaken:

- ➔ Ouders **toeleiden** naar diensten en ondersteuning, indien nodig met begeleiding.
- ➔ Scholen **sensibiliseren** over armoede en de drempels die gezinnen ervaren.
- ➔ **Netwerkvorming** zodat gezinnen niet geïsoleerd blijven, maar gedragen worden door de school en de buurt.

GO! Basisschool Balder en Odisee Hogeschool

In basisschool Balder in Sint-Gillis loopt het project 'Balder & Bondgenoten bouwen een warme school', gecoördineerd door Odisee Hogeschool samen met lokale partners.

PARTNERS

O.a. Ligo Brusselaar, OCMW Sint-Gillis, HOPON, BruZEL, Le petit vélo jaune, Brede School Sint-Gillis, Huis van het Kind, bibliotheek Sint-Gillis, CASG pour les familles (Sint-Gillis), buurtvzw La Friche, La pousse qui pousse, Pelicano ...

SCHOLEN

GO! Basisschool Balder (Sint-Gillis)

LOOPTIJD

Januari 2024 - juni 2027

Het doel is om van de school een warme en verbindende leeromgeving te maken, waarin welzijn en onderwijs elkaar versterken. Balder & Bondgenoten laat zien hoe een school kan uitgroeien tot een ankerplaats in de buurt, waar leren, spelen, welzijn en samenleven hand in hand gaan. Het project is een van de zes Brusselse lokale bondgenotennetwerken.

De werking richt zich op:

- ➔ **Ouderparticipatie:** ouders actief betrekken bij het schoolleven en beslissingen.
- ➔ **Brede schoolwerking** in samenwerking met buurtorganisaties en welzijnspartners, zodat school en wijk elkaar versterken.
- ➔ **Verlengde leertijd:** kinderen extra kansen geven in activiteiten na de schooluren.
- ➔ **Preventieve werking:** ouders helpen met vragen en noden, individueel en in groep.

‘Moment’ van D’Broej vzw

D’Broej organiseert een vrijetijdsaanbod voor Brusselse kinderen en jongeren om bij te dragen aan hun emancipatie.

SCHOLEN Schaarbeek: Campus Kompas, Paviljoen; Etterbeek: Tehuis, Lutgardisschool	PARTNERS O.a. Wijkhuis Chambéry, Nasci, De Schakel, OU-KI, Brede School Domino Etterbeek, Huis van het Kind Elsene/Etterbeek, Huis van het Kind Sint-Joost-ten-Node ...	LOOPTIJD Februari 2024 - augustus 2026
---	--	---

Moment is een lokaal bondgenotennetwerk van D’Broej vzw dat zich richt op ouders en jonge kinderen in kwetsbare situaties. Het project biedt laagdrempelige, preventieve, psycho-pedagogische ondersteuning op plaatsen waar ouders zijn, zoals scholen en buurtwerkingen. Moment creëert zo een veilige ruimte voor ouders en draagt bij aan het welzijn van jonge kinderen, voordat problemen escaleren.

De werking bestaat uit:

- **Individuele gesprekken en groepsmomenten:** ouders kunnen vrijuit praten over opvoeding, (mentaal) welzijn en onzekerheden.
- **Korte trajecten bij opvoedingsvragen:** aanklampend en nabij, met warme doorverwijzing waar nodig.
- **Netwerkopbouw:** partners uit school, wijk en welzijn bundelen expertise en versterken elkaar.

Ligo Brusselleer

Ligo Brusselleer is het Brussels centrum voor basiseducatie met heel wat cursussen voor volwassenen.

SCHOLEN 33 scholen in Brussel	PARTNERS O.a. VGC Onderwijs, Onderwijscentrum Brussel, Huis van het Nederlands	LOOPTIJD 2 schooljaren per school
----------------------------------	---	--------------------------------------

- Ligo Brusselleer ondersteunt ouders bij de **schoolloopbaan** van hun kinderen. De lesgevers en de school beslissen samen over de inhoud van het aanbod. Verschillende modules of een project op maat zijn mogelijk voor alle Brusselse basisscholen.
- Ligo Brusselleer organiseert ook ‘**Welkom in de Klas**’-momenten. Ouders zijn wekelijks welkom in de klas van hun kind om samen een taalstimulerende activiteit te doen. Het project beoogt een betere ouderbetrokkenheid en zet in op de taaldiversiteit van de kinderen.

Stapsteen

Stapsteen is een welzijnsorganisatie en inloophuis in Laken voor gezinnen in kwetsbare situaties, met gezinsondersteuning, schoolse ondersteuning en buurtwerking.

PARTNERS

HOPON (i-mens), Huis van het Kind Nekkersdal (Laken)

SCHOLEN

GVBS Regina Pacis
campus Pionen
(Brussel), HBS
Basisschool De
Droomboom (Laken),
GVBS Sint-Pieterscollege
De Zenne (Laken)

LOOPTIJD

December 2023 -
september 2026. Doel
is om activiteiten die
starten in september
2026 te laten door-
gaan tot het einde van
dat schooljaar.

Stapsteen is initiatiefnemer van 'Vitamine A', een van de zes Brusselse lokale bondgenotennetwerken. Door zowel ouders als kinderen te ondersteunen, maakt Stapsteen de kloof tussen thuis, school en welzijn kleiner.

De werking omvat:

- ➔ **Schoolse ondersteuning:** kinderen van het eerste leerjaar krijgen ondersteuning aan huis buiten de schooluren om onder andere leerachterstand te verkleinen.
- ➔ **Speelleergroepen:** spelend leren voor kinderen van de lagere school.
- ➔ **Buurtverbinding:** samenwerking met scholen en lokale partners om een netwerk rond gezinnen te creëren via een moedergroep, speelweken, een spelothek, spelnamiddagen in de Modelwijk van Laken en oudercafés.

Brussels Aanmeldingspunt voor Personen met een handicap (BrAP)

BrAP is een informatie- en doorverwijspunt voor personen met een (vermoeden van een) beperking, hun netwerk en professionals met vragen over handicap in Brussel, gesubsidieerd door de VGC. Naast de telefonische hulpverlening is BrAP aanwezig op vindplaatsen met permanenties, waaronder scholen.

PARTNERS

Aanwezige partners op de scholen

SCHOLEN

SPES (Anderlecht) en
Kasterlinden (Sint-Agatha-
Berchem)

LOOPTIJD

Gestart in
2021

- ➔ Met **BrAP Connect** is er iemand maandelijks een halve dag aanwezig in de SPES-school om te luisteren naar vragen van ouders van kinderen met een (vermoeden van een) beperking en hen wegwijs te maken in het aanbod van zorg en hulpverlening.
- ➔ **BrAP-Kids** is een ad-hoc-werking waarbij zorgcoördinatoren van scholen een gesprek kunnen aanvragen bij BrAP met een gezin.
- ➔ In beide scholen kunnen de leerkrachten en ondersteunend personeel casussen bespreken met de mensen van BrAP.

“Het onthaal is vaak een eerste contact dat aanleiding geeft voor meer”

Een onbetaalde schoolfactuur, een vraag over taallessen of een hobby zoeken: achter eenvoudige vragen schuilen vaak diepere noden. In het kader van het GBO-project ‘Welzijnsvragen op school’ organiseert het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk Brussel (CAW) een onthaal op scholen, zodat ouders laagdrempelig hun verhaal kunnen doen. Caroline en Katrien vertellen hoe ze zo gezinnen bereiken die anders buiten beeld blijven, en waarom goede samenwerking met de school cruciaal is.

Katrien Van Rossem
Teamondersteuner
Team Onthaal van CAW
Brussel

Caroline De Ridder
Hulpverlener voor ‘CAW
op school’ binnen Team
Onthaal

Katrien: “De hulpverlening is gericht op ouders, maar is altijd in het belang van het kind. Het gaat niet over schoolgerelateerde vragen zoals leerstoornissen of bijles, want die zijn voor het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Maar welzijn van het kind beïnvloedt wel het schooltraject.”

Caroline: “Ouders komen zelf naar ons of na advies van een leerkracht. Soms zijn er signalen die erop wijzen dat er iets aan de hand is, zoals een lege brooddoos, maar we krijgen ook eenvoudige administratieve vragen, bijvoorbeeld over de schooltoeslag. Vaak zijn die vragen een ingang om mensen beter te leren kennen. Door praktische vragen kan er veel naar boven komen.”

Katrien: “Er was bijvoorbeeld een vrouw die judoles zocht zodat haar kinderen zich kunnen verdedigen. Na wat dieper graven bleek dat er interfamiliaal geweld was. Door een vraag die simpel lijkt, leerden we veel over hun situatie. Eigenlijk houden we ouders een spiegel voor: ‘Je komt met deze vraag, maar wat ligt erachter? Hoe kunnen we dit voor de lange termijn oplossen?’”

Door praktische vragen kunnen we veel leren over de situatie van gezinnen

Caroline: “Vaak weten mensen niet welke vraag ze moeten stellen. Bijvoorbeeld een ouder die huiswerkbegeleiding wilde voor de kinderen, ook al presteerden ze goed. Uiteindelijk bleek dat ze bang was voor achterstand omdat ze zelf geen Nederlands spreekt. Daarom hebben we samen taallessen gezocht.”

Katrien: “Het onthaal op scholen werkt zonder wachtlijst. De nadruk ligt op vraagverheldering en we doen geen intensieve begeleidingen. We bekijken welke diensten ze in hun buurt kunnen opzoeken voor eventuele verdere begeleiding. Idealiter is er een doorverwijzing en een warme opvolging.”

Caroline: “De realiteit is helaas dat veel cliënten niet binnen vakjes van een dienst passen. Ze kampen met multiproblematieken of hebben meerdere vragen. Bovendien zijn er lange wachtlijsten bij andere diensten. Daarom houden wij hun vragen soms langer vast. Het is moeilijk om los te laten als een doorverwijzing stroef loopt, want we zien die mensen wel nog op school en wij zijn heel toegankelijk voor hen. We benadrukken daarom dat ze ook welkom zijn op het regulier onthaal van het CAW.”

Samenwerking met de school

Caroline: “Vaak gaan leerkrachten of de zorgcoördinator eerst het gesprek aan met ouders: ‘Hier is iemand van het CAW met wie je vrijblijvend kan praten, die jou kan helpen met allerlei zaken.’”

Katrien: “Daarom hebben we veel contact met de mensen van de school. We zijn aanwezig in de leraarskamer en op personeelsvergaderingen, en we zeggen hen: ‘Als jullie iets opmerken, een vraag krijgen of een ouder laat iets vallen, kunnen jullie dat

signaleren aan ons.’ We willen de mensen in het onderwijs helpen om aandacht te hebben voor welzijn en op tijd door te verwijzen.

Voor de begeleiders van de opvang zijn een belangrijke schakel. Zij staan dicht bij de ouders en zijn makkelijk aanspreekbaar. De ouders vertellen hen veel. Daarom is het belangrijk dat de opvangmedewerkers ons goed kennen. Zo kunnen zij focussen op hun kerntaak, namelijk de opvang. Anders blijven zij zitten met de zwaarte van die verhalen.”

Caroline: “Verder maken we onszelf bekend bij de ouders door hen aan te spreken op oudercontacten, schoolfeesten of instapmomenten. Herhaling is superbelangrijk, en op de duur vinden ze zelf de weg naar het onthaal van CAW Brussel, ook zonder tussenkomst van een leerkracht. We worden ook opgenomen in alle informatie die de school aan de ouders geeft. We krijgen een vaste plek naast alle partners waar de school mee samenwerkt.”

Randvoorwaarden voor een goede werking

Caroline: “Het lijkt mij interessant als scholen een bijscholing zouden kunnen volgen om te leren aandacht te hebben voor welzijn, om het gesprek aan te gaan met ouders en om vrouwen op te bouwen. Het is één ding om te zien dat er een brooddoos leeg is, maar het is nog iets anders om dat aan te halen op een zorgende, warme manier met oog voor de context, zonder oordeel en veilig genoeg voor die ouder om hulpverlening te willen zoeken. Leerkrachten weten niet altijd hoe ze die gesprekken best voeren. Ze handelen met de beste bedoelingen en ze moeten zo veel mogelijk binnen hun kerntaak blijven,

maar dat gesprekje is wel de aanleiding tot mogelijke doorverwijzing.

Verder is het belangrijk dat de school aan de kar trekt van het project, dat zij ons betrekken en dat ze er aandacht voor hebben. We merken soms dat er op scholen zodanig veel gebeurt, of dat er andere crisissen gaande zijn, waardoor er weinig ruimte is voor dit project. Daarom werkt het soms minder goed op bepaalde scholen.”

Katrien: “Ook de logistiek is belangrijk. Idealiter doen we de gesprekken op een veilige, vertrouwelijke plaats waar het beroepsgeheim gerespecteerd kan worden. Soms zitten we bijvoorbeeld in een printerlokaal waar veel passage is. Het is niet de bedoeling dat andere mensen horen wat de cliënt vertelt. Of we zitten in een klaslokaal op kleuterstoeltjes, wat ook

niet fijn is voor de ouders. Maar we beseffen dat scholen niet zomaar lokalen kunnen vrijmaken en dat ze zelf nog meer last hebben van logistieke beperkingen.

We stellen ook veel personeelsverloop vast. Soms verandert bijna het hele schoolteam bij de start van het schooljaar. Dat team moet zich nog vormen en heeft tijd nodig. Als wij daar dan ook nog veel van verwachten, kunnen zij niet aan alles tegemoetkomen. Dat is ook een uitdaging in het project.”

Caroline: “Door het beroepsgeheim kunnen we niet veel terugkoppelen aan de leerkrachten of zaken bespreken. Maar we kunnen rekenen op ons team binnen het CAW waar we casusbespreking doen. Je werkt wel alleen op die school, maar je moet niet alles alleen doen. Vaak zeg ik tegen cliënten: ‘Dat wil ik liever eens bespreken met mijn team’, en zo voelt mijn hulpverlening meer gedragen. Daar heb ik veel aan.

Wat een moeilijkheid blijft, is dat veel diensten in Brussel dichtslibben. Ik krijg bijvoorbeeld veel vragen om een logopedist te helpen zoeken of problemen met woningen. We kunnen wel helpen zoeken, maar we vinden niet altijd een oplossing. Die machteloosheid is frustrerend.

Toch betekenen we iets voor ouders door naar hun verhaal te luisteren en aan hun zijde te staan. Ik zeg dan: ‘Het is niet oké dat we geen woning vinden’ en ‘het ligt niet aan jou’. Daar hebben cliënten veel aan.

We geloven heel hard in dit project en we hebben bewezen dat het werkt. Als we wild mogen dromen, vind ik dat er een sociaal werker zou mogen zijn op iedere school, want er zullen altijd welzijnsvragen naar boven komen.”

“ Idealiter doen we de gesprekken op een veilige, vertrouwelijke plaats waar het beroepsgeheim gerespecteerd kan worden

“Samen zorgen we voor een warm netwerk rond de gezinnen”

In basisschool Sint-Guido in Anderlecht is het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk Brussel (CAW) ondertussen een vaste waarde. Maar die geslaagde samenwerking kwam er niet zomaar: het vraagt een directie die ervoor kiest, leerkrachten die zich bewust zijn van de impact van kansarmoede, en vertrouwen van ouders. Zorgcoördinator Mieke Renier en hulpverlener Els Boucher vertellen over hun aanpak.

Mieke: “Als zorgcoördinator op school is het mijn taak om kinderen te ondersteunen bij het leren. Maar de laatste jaren stelden ouders steeds meer vragen over financiële en sociale problemen. Bovendien merken we dat kinderen niet goed gedijen op school als hun ouders het moeilijk hebben. Daarom stapten we vier jaar geleden in het GBO-project ‘Welzijnsvragen op school’ en kwam het CAW naar Sint-Guido om gezinnen te ondersteunen.

Sindsdien is Els een enorme hulp. Als een leerkracht iets opmerkt bij een kind, bespreekt die dat eerst met mij of de andere zorgcoördinator. Wij geven het door aan Els, met toestemming van de ouder, en zij contacteert de ouders. De ouders kunnen haar ook zelf aanspreken, maar dat gebeurt minder. Els en ik staan bovendien dagelijks aan de schoolpoort voor een babbeltje met ouders.”

Els: “Bij een eerste gesprek stel ik vaak een simpele vraag, zoals ‘Heb je een schooltoelage’ of ‘Heb je een vrijetijdspas?’ Dan vraag ik naar hun adres, rijksregis-

Els Boucher

Hulpverlener voor ‘CAW op school’ binnen Team Onthaal

Mieke Renier

Zorgcoördinator op basisschool Sint-Guido Anderlecht

ternummer, inkomen ... Zo kom ik veel te weten over het gezin en kan ik concreet helpen. Als ik bijvoorbeeld zie dat ze geen papieren hebben, maak ik een afspraak bij onze juristen, ik wijs ze de weg naar voedselpakketten of kledij, of ik vraag een referentie-adres aan als ze geen verblijfplaats hebben.”

Mieke: “We hebben ook een netwerk van andere diensten en organisaties, zoals Huis van het Kind, Gemeenschapscentrum De Rinck, Brede School en het Rode Kruis. Zo vormen we een sterk weefsel voor de gezinnen, samen met het CAW.”

Vertrouwen opbouwen en drempels verlagen

Els: “Ik heb beroepsgeheim, ook naar de school toe. Wat de ouders mij vertellen, blijft bij mij. Als er iets ergs gebeurt en de leerkracht moet ervan op de hoogte zijn, zal ik aan de ouders vragen of ik het mag zeggen. Ik maak altijd duidelijk dat ik niet van de school ben. Die veiligheid is belangrijk. Wat ook helpt, is dat ik al vier jaar lang hetzelfde gezicht ben op deze school.

Toch is de drempel te hoog voor sommigen, dus ik zorg ervoor dat ik hen kan ontmoeten op een ander moment. Op woensdag komen er ouders fruit snijden voor de kinderen. Ik ben dan ook aanwezig en daar stellen de zorgjuffen me voor aan de ouders. Het is een informeel moment waardoor ik mensen zie die anders nooit tot bij mij geraken. Dat vind ik echt outreachend werken.

Er zijn mensen die al heel lang in dezelfde situatie zitten en niet weten hoe ze eruit moeten geraken. Ze willen hun problemen niet kwijt op school, want ze willen geen stempel krijgen, maar ze weten niet waar wel aan te kloppen. Vaak hebben mensen al eerder hulp gezocht en werden ze wandelen gestuurd. Maar we mogen niemand in de kou laten staan. Je kan al het verschil maken door gewoon te luisteren of eens te bellen naar een andere dienst.”

Kansarmoedebeleid op school

Mieke: “De samenwerking met het CAW kadert in het kansarmoedebeleid van de school, waarbij we aandacht hebben voor verschillende aspecten van kansarmoede. In functie daarvan is er ook een stagiair van Odisee, graduaat maatschappelijk werk, die ons twee jaar ondersteunt om de brug te maken tussen onderwijs en welzijn. Ze is een luisterend oor

“ We willen ook de leerkrachten bewust maken van kansarmoede

aan de schoolpoort en ze helpt ouders, vooral met vrijetijdsbesteding of lessen Nederlands zoeken.

We investeren bovendien veel tijd in ons netwerk met lokale partners waarbinnen we gezinnen ondersteunen. Zo zijn we altijd aanwezig op het Lokaal Gezinsondersteunend Netwerk, een zone-overleg van Huis van het Kind Brussel. Wat daar belangrijk in is, is dat onze directie erachter staat en dat we er tijd in mogen steken.”

Els: “Die visie van de school en de aandacht voor kansarmoede maken dat de samenwerking met het CAW goed werkt. Mieke blijft benadrukken dat dit belangrijk is om te doen, en de directie staat er volledig achter. Dat is niet overal zo. In andere scholen kunnen ze er minder energie aan geven omdat het publiek nog kwetsbaarder is of omdat er andere problemen zijn, zoals infrastructuur of lerarentekort. Terwijl het in die scholen juist nodig is. Scholen denken soms dat het hen extra tijd zal kosten. Maar ik ben er om dingen over te nemen, zodat ze zich kunnen richten op hun kerntaak.”

Bewustzijn en sensibilisering bij leerkrachten

Mieke: “We willen ook de leerkrachten bewust maken van kansarmoede, bijvoorbeeld door ervaringsdeskundigen uit te nodigen en door het onderwerp niet uit de weg te gaan. Als een leerkracht vragen heeft of een onwetende opmerking maakt, gaan we in gesprek. We willen de neuzen zo veel mogelijk in dezelfde richting krijgen.”

Els: “In het begin van het schooljaar geef ik hen voorbeelden van de vragen die ouders kunnen hebben en van situaties die kunnen voorkomen. We

benadrukken dat je niet altijd ziet wat er gaande is in het leven van een kind.”

Mieke: “Els helpt de leerkrachten om anders naar situaties te kijken, vanuit een armoedebрил. Er waren bijvoorbeeld veel laatkomers. We hebben samen besproken hoe we dat kunnen aanpakken. Er zijn mensen die elke dag een smoesje verzinnen, maar bij anderen zit er meer achter. Een slechte thuissituatie, een vechtscheiding ... Els kent de situaties, en zij zegt niet alles, maar wel voldoende zodat we begrijpen waarom iemand te laat komt.”

Samen het verschil maken voor kinderen en ouders

Mieke: “Els is ook een grote steun voor de zorgcoördinatoren. Het is soms emotioneel zwaar omdat de situaties van de ouders aangrijpend zijn. Kinderen die onveilig zijn, ouders die overlijden ... Het doet goed om daar met Els over te praten.”

Els: “Een zorgcoördinator mag dat niet alleen dragen. Een maatschappelijk werker is ervoor opgeleid om met die emoties om te gaan. En dan nog, we zijn ook maar mensen. Ook voor hulpverleners kan het zwaar zijn. Het is goed dat wij een team achter ons hebben waar we kunnen praten over de situaties die we zien.”

Mieke: “Els helpt ook om ieders grenzen te bewaken. Ze zegt: ‘Hier stopt het voor jullie, het CAW neemt deze vraag over.’”

Els: “De kinderen voelen ook dat we voor hun ouders zorgen en dat we een warme omgeving willen bieden. Dat geeft hen een boost in de klas. We maken echt een verschil door de brug te bouwen tussen welzijn en onderwijs. Kinderen zijn onze toekomst, en ze verdienen allemaal gelijke kansen in het leven.”

Lokale bondgenotennetwerken

“We bouwen bruggen om kinderarmoede structureel aan te pakken”

Armoedebestrijding vergt samenwerking tussen verschillende sectoren. De lokale bondgenotennetwerken brengen organisaties, scholen en verenigingen bij elkaar op lokaal niveau om samen een sterkere hefboom te vormen in de strijd tegen kinderarmoede. Martine Moens van het Netwerk Tegen Armoede ondersteunt de 48 bondgenotennetwerken. Ze benadrukt de cruciale rol van brugfiguren op scholen.

Martine: “Op lokaal niveau zijn er vaak goede initiatieven en verenigingen die kinderarmoede bestrijden, maar er is niet altijd samenwerking. Soms vinden ze elkaar niet of zijn ze niet op de hoogte van elkaars bestaan, terwijl armoede net een aanpak vraagt van verschillende sectoren. De lokale bondgenotennetwerken brengen die actoren dicht bij elkaar om samen aan oplossingen te werken, noden te detecteren, en de doelgroep beter te bereiken. Denk aan actoren uit onderwijs, welzijn, vrije tijd en gezondheid. Ze bouwen een stevig lokaal netwerk als hefboom om kansarmoede aan te pakken.”

Vindplaatsgericht werken

Martine: “Er zit veel diversiteit in wat ze doen. Elk netwerk heeft specifieke doelen voor ogen, bijvoorbeeld mentaal welzijn verbeteren, ouders de weg wijzen naar hulpverlening, jongeren toeleiden naar hoger onderwijs, bewustmaking over gezonde voeding, sociaal isolement doorbreken, of ouderbe-

Martine Moens
Vormingsmedewerker
lokale bondgenotennetwerken

trokkenheid op scholen verhogen. Dat doen ze op verschillende manieren: via speelmomenten voor kinderen en hun ouders, infosessies, kookactiviteiten, enzovoort. Wat de netwerken gemeen hebben, is dat ze concrete ondersteuning organiseren voor kinderen, jongeren en gezinnen, en dat ze het aanbod van welzijn, vrije tijd, onderwijs en gezondheid toegankelijker maken.

Een belangrijke bouwsteen bij veel van de netwerken is vindplaatsgericht werken: brugfiguren zijn actief in een context waar ouders en gezinnen sowieso al zijn, zoals de school of vrije tijd. De brugfiguren organiseren ontmoetingsmomenten en activiteiten, en ze

zetten in op warm onthaal en ouderbetrokkenheid zodat ouders zich welkom voelen. Bovendien helpen ze ouders met vragen over administratie, rechten en plichten, vrije tijd of school.”

Ervaringen en perspectieven over kansarmoede

Martine: “Brugfiguren zijn daarnaast een belangrijke schakel om de stem van mensen in kansarmoede binnen te brengen in organisaties. Weten wat de noden zijn, is een belangrijke stap als je de drempels wil verlagen voor mensen in kansarmoede. Om structureel armoede te bestrijden, moet je de uitsluitingsmechanismen kennen en de domeinen waarop armoede een impact heeft. De brugfiguren zijn daarvoor cruciale verbindingspersonen omdat ze dicht bij de gezinnen staan en hun vertrouwen krijgen. Ze weten waar gezinnen op botsen en ze maken dat bespreekbaar bij de partners van de netwerken. Zo pleiten ze bijvoorbeeld voor fysieke loketten en makkelijkere inschrijvingsprocedures in vrijetijdsverenigingen.

We stimuleren de netwerken om een armoedesensitieve bril op te zetten en om de leefwereld van kwetsbare gezinnen te leren kennen, bijvoorbeeld door te werken met ervaringsdeskundigen. Het is belangrijk dat we die ervaringskennis overal inbrengen. Er zijn bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen die vorming geven aan leerkrachten en zorgcoördinatoren zodat zij een andere kijk op armoede krijgen, of bijvoorbeeld Vrienden van het Huizeke die in de schoolpoortwerking een ervaringsdeskundige inzetten. Ook in het ondersteuningsaanbod voor de lokale bondgenoten werken we met ervaringsdeskundigen.”

We stimuleren de netwerken om een armoede-sensitieve bril op te zetten, bijvoorbeeld door ervaringskennis binnen te brengen

Brugfiguren wijzen scholen de weg

Martine: “Als we specifiek kijken naar scholen, zetten brugfiguren hun schouders onder een beter onthaalbeleid, de transitie van de kleuterschool naar het lager, de ouderbetrokkenheid, communicatie, beperkingen van de schoolfactuur, enzovoort. Scholen moeten de reflex hebben dat niet alles vanzelfsprekend is voor kwetsbare gezinnen. De brugfiguren kunnen hen daarbij helpen. Er is bij scholen wel goede wil, maar ze zijn vaak zoekende en ze zeggen ‘We kunnen het niet alleen aan’. In een bevraging van de Hogeschool Gent bleek ook dat scholen wel gelijke kansen willen voor alle kinderen, maar dat ze niet altijd weten hoe ze kwetsbare gezinnen kunnen bereiken. De brugfiguren zijn daarvoor dus een belangrijke schakel.

Communicatie is daarbij een belangrijk thema. Ouders moeten een gelijkwaardige partner zijn in de school. Vinden ze de informatie duidelijk en toegankelijk, voelen ze zich genoeg wegwijs gemaakt, neemt de school voldoende tijd bij de inschrijving en in een oudercontact ... Als ouders zich betrokken voelen, is er al een partnerschap en geraak je veel verder.

Een ander thema is de schoolkosten: transparantie over de factuur, verborgen onkosten, bewustzijn van de impact van die factuur bij gezinnen in kansarmoede. Het is belangrijk dat scholen die reflex hebben.

Verder is het belangrijk dat de school ingebed is in de buurt. Hoe meer partners zich verbonden voelen met de school, hoe meer de school een gemeenschap wordt. Dat is ook een hefboom om ouderbetrokkenheid te vergroten.”

Langdurige samenwerking moet gegarandeerd worden

Martine: “De maximale projectduur is drie jaar, en daarna hopen de projecten te kunnen verduurzamen. Dat kan met extra financiering of als een van de organisaties het verderzet in haar reguliere werking. Idealiter is er structurele financiering, niet afhankelijk van korte subsidies. Dergelijke projecten hebben eerst een jaar nodig om te kijken wat er speelt en om afspraken te maken. Drie jaar is te kort om duurzaam het verschil te maken, maar we realiseren wel fantastische dingen. Er is enorm veel opgebouwd, en ik hoop dat sommige dingen ook kunnen landen en verankeren. In een ideaal scenario kunnen brugfiguren op scholen blijven.

Ook het intersectoraal werken moeten we blijven stimuleren. Zo blijven organisaties niet op hun eilandjes, maar vormen ze samen een hefboom om kansarmoede aan te pakken en om sociale uitsluiting zichtbaar te maken.”

De Brusselse lokale bondgenotennetwerken

- **Stapsteen** organiseert het project 'Vitamine A' (Laken en Jette) en zet in op spel- en leermomenten, ontmoeting tussen ouders en schoolse ondersteuning aan huis.
- **Cultureghem** werkt met het project 'Kuregem verbindt' (Anderlecht) aan gezonde (op)voeding, ouderbetrokkenheid en sociale interactie. Samen met twee scholen geven ze wekelijks soep aan leerlingen en organiseren ze kookmomenten voor ouders, waar organisaties uit de buurt zichzelf voorstellen en zo bijdragen aan het sociaal netwerk van ouders.
- Jeugdorganisatie **D'Broej** helpt met het project 'Moment' (Schaarbeek) ouders met hulpvragen op scholen en organisaties, en biedt daarnaast individuele en groepssessies voor ouders op verschillende plaatsen in het lokaal bondgenotennetwerk. De focus is mentaal welzijn van kinderen.
- **Gemeenschapscentrum Evere** organiseert 'Geen armoede in Evere' en vervult zo een brugfunctie tussen onderwijs, (op)voeding, welzijn, vrije tijd en hulp- en dienstverlening. Ze doen ook gerichte acties om gezinnen in armoede sterker te maken.
- **Basisschool Balder** trekt het project 'Balder en bondgenoten bouwen een warme school' (Sint-Gillis) en zet een brugfiguur in als verbindende schakel tussen de kinderen en gezinnen, de school en de buurt om de ouderparticipatie en samenwerking met de buurt te vergroten.
- Ook **De Schakel** werkt met brugfiguren in het project 'Schoolpoortwerking' (Etterbeek en Schaarbeek). Een sociaal werker en een ervaringsdeskundige staan elke dag aan de schoolpoort en gaan zowel individueel als in groep aan de slag met ouders.

“Vertrouwen opbouwen begint aan de schoolpoort”

Op basisschool Sint-Lukas in Schaarbeek is Vrienden van het Huizeke actief met haar schoolpoortwerking. Een duo van een ervaringsdeskundige en een hulpverlener gaan outreachend te werk op school, beginnend aan de schoolpoort. Ook de zorgcoördinator speelt een grote rol. Marisa Mendoza en Roselien De Vos vertellen hoe zij omgaan met welzijnsvragen op school.

Marisa: “Ons verhaal begint aan de schoolpoort. We begroeten de ouders en we maken onszelf zichtbaar zodat we een basis van vertrouwen kunnen opbouwen. Daarnaast contacteren we ouders via WhatsApp om informatie door te geven, zodat zij ons ook kunnen bereiken met vragen. Onlangs hoorde ik een papa vragen: ‘Wie is Marisa die me berichtjes

stuurt?’ En daarop stelde ik mezelf voor. Zo maken we connectie.

De ouders mogen ons alle vragen stellen aan de schoolpoort of op een ander moment. Als ze zich bij een eerste contact nog niet op hun gemak voelen om over hun situatie te vertellen of om iets te vragen, wachten we geduldig af.

Wat specifiek is aan onze werking, is dat we duo’s vormen: een hulpverlener en een ervaringsdeskundige zijn een tandem zodat we ouders kunnen helpen vanuit verschillende perspectieven en ervaringen. Mijn collega Anahit komt uit Armenië en heeft veel levenservaring over migratie en integratie. Ze is een grote steun voor mensen die gevlucht zijn uit hun land. Ik kom uit Peru en ben al jaren hulpverlener. Samen spreken we verschillende talen zoals Spaans, Frans, Armeens, Kurdisch, Russisch en Nederlands, een grote meerwaarde als schoolpoortwerker.

We hebben geen vast ‘menu’ van hulp die we bieden. Alles hangt af van de noden van ouders. We kunnen doorverwijzen naar andere diensten, meegaan naar afspraken, helpen om informatie te verduidelijken van de school als ze taal niet begrijpen, zoeken naar taalles of naar een geschikte middelbare school voor

Marisa Mendoza
Schoolpoortwerker
Vrienden van het
Huizeke

Roselien De Vos
Zorgcoördinator Sint-
Lukas Schaarbeek

We doen dingen niet in de plaats van ouders, maar samen met hen

het kind ... Het maakt ook niet uit hoe vaak de ouders tot bij ons komen. Kom je voor de vierde keer bij mij omdat je die brief niet begrijpt? Geen probleem, dan leg ik het opnieuw uit!”

Samenwerking met de zorgcoördinator

Marisa: “Een grote meerwaarde is de samenwerking met Roselien, de zorgcoördinator.”

Roselien: “We hebben regelmatig samen zorgoverleg over de signalen die leraren aan mij doorgeven. Die gaan meestal over het welbevinden van de kinderen, bijvoorbeeld over stress, hygiëne of kledij. Als er iets aan de hand is, weten wij dat we moeten kijken naar de thuissituatie van het kind en bespreken we mogelijke oplossingen, bijvoorbeeld de mama helpen om zich in te schrijven voor taallessen of eens meegaan naar het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB).

Aangezien ik de kinderen vanaf de instapklas tot het zesde leerjaar opvolg, ben ik voor de ouders een gekender gezicht dan de klasleerkrachten. Daarom doe ik soms mee met de gesprekken tussen de schoolpoortwerkers en de ouders. Zo zijn ze vaak eerlijker. Ze durven bijvoorbeeld toegeven dat huiswerk opvolgen moeilijk is of dat er financiële problemen zijn, waardoor we sneller tot oplossingen kunnen komen. Bij de klasleerkracht durven ze niet alles vertellen en is er een zekere schaamte.

In die gesprekken kunnen we ook bepaalde boodschappen herhalen of beter uitleggen. Het belang daarvan mogen we niet onderschatten. Als je gewoon tijdens een oudercontact aangeeft dat er nood is aan een logopedist, een psycholoog of het CLB, begrijpen

ouders dat niet altijd. Ze knikken beleefd *ja* maar gaan er niet mee aan de slag. Marisa en ik houden dat wel vast en blijven de ouders erover aanspreken, of we leggen het nog eens uit. Dat kan ook aan de schoolpoort zijn: ‘Heb je al eens nagedacht over een psycholoog?’ Zo zetten de ouders wel stappen vooruit.”

Marisa: “Ik ga soms mee naar afspraken. Maar het is niet onze bedoeling om dingen in de plaats van ouders te doen, wel samen met hen. We doen alles stap voor stap naargelang hun noden en veerkracht. Na een tijdje nemen ze meer en meer zelf in handen, zelfs ouders waarvan we nooit verwacht hadden dat ze bepaalde stappen zouden zetten. Ze vertellen me dan trots: ‘Marisa, ik heb gebeld voor een afspraak’ of ‘Ik heb me ingeschreven voor lessen Nederlands.’ Dus onze hulp heeft echt effect.”

Roselien: “Wat ik ook waardevol vind, is dat Marisa ouders aanspreekt op hun verantwoordelijkheid. We zien dat oudere broers of zussen vaak moeten helpen zoeken naar een school, brieven vertalen, al die kleine taken. Marisa weet dat dat bij sommige gezinnen echt nodig is, maar tegelijk benadrukt ze dat het niet de taak mag zijn van de oudere kinderen in het gezin.

We moeten ook vaak benadrukken bij ouders dat hun kind niet goed kan leren op school als het zich niet goed voelt. Ze denken soms dat hun kind lui of dom is. Maar dat is niet waar, hun kind heeft het moeilijk en is gestresseerd.”

Marisa: “Dat is echt een traject, totdat ouders inzien dat de context een enorme impact heeft op het leren

van het kind. Als de context niet goed is, als het welbevinden er niet is, kan het kind niet goed functioneren op school.”

Ouders samenbrengen en ontmoeting stimuleren

Marisa: “Een belangrijk luik van de schoolpoortwerking is de oudergroep Chitchat, een maandelijkse bijeenkomst voor ouders waar we, met een kopje koffie, naar hun vragen luisteren en informatie geven. Veel ouders zijn hier niet naar school geweest en kennen het systeem niet. Daar proberen we aan te werken. We geven uitleg over de schooltoelage, huiswerk, de klasuitstappen, inschrijving voor het middelbaar, enzovoort. Iedereen mag naar de Chitchat komen, vooraf aanmelden is niet nodig. Zo houden we het laagdrempelig.”

Roselien: “Ouders leren er ook van elkaar. Ieder jaar gaan we op natuurtweedaagse met alle leerlingen. Dat is voor veel ouders spannend. In de Chitchat horen ze van elkaar hoe het vorig jaar is verlopen, wisselen ze materiaal uit, en valt de twijfel weg om hun kind toch te laten meegaan.”

Marisa: “Ten slotte brengen we ouders in contact met andere organisaties zoals Huis van het Kind, waar we themasessies doen over bijvoorbeeld schermgebruik en waar ze de speelmomenten ‘baboes’ leren kennen.

We gingen onlangs ook naar het lokaal dienstencentrum Aksent, met activiteiten voor de ouders zelf. Ze vonden het verrijkend om ergens terecht te kunnen voor ontspanning. Er zijn zelfs een aantal mama’s begonnen met vrijwilligerswerk.”

Roselien: “Op die informele momenten komen we ook dingen te weten over de kinderen. Dat is helemaal

anders dan een oudercontact of de schoolcontext. Er valt een muur weg. En zo is er ook veel meer contact tussen ouders, ook met mensen die ze nog niet kenden. Ze treden uit hun routine van de dagelijkse stress en komen op adem. Zo zorgen we voor sociale cohesie in en rond de school.”

Brede School in Jette

“In een brede school werken sectoren samen om een verschil te maken voor kinderen”

Leren stopt niet aan de schoolpoort. Ook vrijetijdsbesteding, sport, cultuur en de buurt dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen. De brede scholen vormen een lokaal netwerk waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen, dankzij samenwerkingen tussen scholen, organisaties en verenigingen uit verschillende sectoren. Betty Eggermont is bredeschoolcoördinator in Jette en vertelt hoe welzijn een plaats krijgt in brede scholen.

Betty Eggermont

Bredeschoolcoördinator Jette

Betty: “Brede scholen zetten in op maximale ontwikkelingskansen, zodat alle kinderen en jongeren hun plek vinden in de maatschappij. Ik benadruk graag *alle* kinderen: ook zij die het thuis moeilijker hebben. Daarvoor werken scholen samen met lokale partners zoals socioculturele organisaties, jeugdwerk, sportclubs, welzijnsinitiatieven, enzovoort. Enerzijds zorgen we voor een toegankelijk en laagdrempelig aanbod voor kinderen en gezinnen binnen en buiten de school; anderzijds zijn we een overlegplatform om noden bespreekbaar te maken.

In het begin legde de Brede School in Jette zich vooral toe op talentontwikkeling en maakten we buitenschoolse activiteiten toegankelijker. Eerst was er een grote denkoefening over de drempels waardoor niet iedereen de weg vindt naar het vrijetijdsaan-

bod, zoals bereikbaarheid, bekendheid en betrouwbaarheid. Daarna zochten we oplossingen om die drempels weg te nemen. Zo houdt de Academie inschrijfmomenten en lessen op scholen, geven sportclubs initiatieven op scholen met ouders erbij; en geven leerkrachten flyers van de bibliotheek aan ouders. Zo krijgen ouders en kinderen het nodige duwtje in de rug.”

Netwerk verbreden met welzijn

Betty: “We begonnen dus met een stevig netwerk van socioculturele partners die een verschil maakten voor de kinderen, maar we voelden dat we ook welzijnspartners dichterbij de scholen moesten brengen. Daarom stapten we met volle overtuiging in het GBO-project ‘Welzijnsvragen op school’ en

“ Als er stress bij de ouders wegvalt, heeft dat een impact op de prestaties en ontwikkelingskansen van kinderen

mochten enkele scholen in Jette een permanentie van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) opstarten. Samen met de GBO-coördinator van de Vlaamse Gemeenschapscommissie brachten we scholen en welzijnswerkers bij elkaar.

Het werd al snel duidelijk dat alleen de aanwezigheid van een hulpverlener op school niet voldoende is. Het schoolteam blijft vaak de toeleider. Eén van de randvoorwaarden is dat er een zekere armoedesensitiviteit is op de school. Leerkrachten, zorgcoördinatoren en medewerkers van het secretariaat of de opvang staan dicht bij het dagelijks leven van gezinnen en zijn goed geplaatst om signalen op te vangen. Maar er is ook een beleid nodig dat die signalen samenbrengt en dat armoedesensitiviteit levendig houdt bij het team, bijvoorbeeld door af en toe welzijnsorganisaties of ervaringsdeskundigen uit te nodigen op een teamvergadering.

Wat ook belangrijk is, is de mate waarin de welzijnswerker ingebed is in de school: zich voorstellen op een teamvergadering, even *hallo* zeggen in de leraarskamer, rondlopen op de speelplaats, aanwezig zijn op de looplijn van ouders als ze hun kind naar school brengen, of er zijn op sleutelmomenten zoals een infoavond of praatmoment met ouders. Zo raakt de welzijnswerker zichtbaar, aanspreekbaar, en dat is de basis voor een vertrouwensrelatie met ouders en met het schoolteam. Zorgcoördinatoren of leerkrachten hebben soms een nauwe band met ouders en vinden het moeilijk om die zorg voor de gezinnen los

te laten. Daarom is hun vertrouwen in de welzijnswerker ook belangrijk.

Ondanks alle inspanningen, blijft het voor ouders niet altijd evident om hun verhaal te doen bij de hulpverlener. Soms is een opstapje nodig. Daarom organiseren we thematische welzijnsloketten over onderwerpen die bijna alle ouders aangaan, bijvoorbeeld over de schooltoeslag of naschoolse activiteiten. Ouders passeren dan bij het loket en de hulpverlener maakt duidelijk dat ze ook andere vragen mogen stellen. Zo geraken ze aan de praat en kan dat het begin zijn van een vertrouwensrelatie.”

Impact op gezinnen en schoolteams

Betty: “De aandacht voor het welzijn van gezinnen helpt kinderen vooruit. Leerproblemen zijn vaak contextgebonden. Als er stress bij de ouders wegvalt, heeft dat een impact op de prestaties en ontwikkelingskansen van kinderen. Voor ouders is het goed dat ze hun vragen kunnen stellen op een plek waar ze

Ook voor de medewerkers van de school is de meerwaarde gigantisch. Niet alleen omdat ze zich meer op hun kerntaak, de ontwikkeling van kinderen, kunnen richten, maar ze hebben ook meer oog voor de gezinssituatie en er is een kanaal om welzijnsvragen op te vangen."

Betty: “Een permanentie met een hulpverlener is misschien niet overal even intensief nodig. Er zijn scholen met minder kinderen in precare omstandigheden en minder welzijnsvragen. De SES-cijfers (socio-economische status) en Onderwijskansarmoede-indicator (OKI) zijn daar een goede indicatie voor.

“ Ook voor de medewerkers van de school is de meerwaarde gigantisch

Bredeschoolcoördinatoren kunnen daar een rol in spelen door actoren samen te brengen, door welzijnswerkers wegwijs te maken in scholen en door te zoeken naar de beste sleutelmomenten en het beste plekje in scholen. Daarnaast zou het mooi zijn als lokale besturen inspelen op het potentieel van outreachend werken op scholen en er een rol in opnemen.

Voor de toekomst droom ik van scholen waar armoedesensitiviteit deel uitmaakt van het beleid, waar welzijnsvragen een plek krijgen en waar de welzijnssector aanwezig is op scholen en in de buurt.”

Connect en basisschool Ket&Co

“Met Connect kunnen we meer zijn dan een school”

In een buurt waar veel gezinnen in kansarmoede leven, wil Ket&Co meer zijn dan een school. Ze krijgen daarvoor hulp van Connect, een project van HOPON, dienst voor opvoedingsondersteuning van zorgorganisatie i-mens.

Ingrid: “We proberen ouders te helpen met bijvoorbeeld financiële vragen, documenten vertalen of hulp zoeken bij problemen, hoewel dat niet de kerntaak van de school is. We doen dat vanuit een idealistische visie, maar we hebben er niet genoeg tijd en ruimte voor. De vragen komen vooral bij de zorgcoördinator, die zich ook ontfermt over de leerproblemen van de kinderen, en bij de secretariaatsmedewerkers.”

Iris: “Ouders komen naar mij omdat er vertrouwen is: ik sta aan de schoolpoort, mijn bureau is zichtbaar, de ouderbetrokkenheid op school is groot en velen kennen mij van eerdere gesprekken over hun kind. Door dat vertrouwen stellen ouders hulpvragen, bijvoorbeeld een papa die een job zoekt, een vrouw die zwanger is en weinig geld heeft voor babyspullen, of een gezin met vochtproblemen. Maar ik wist niet altijd waar ik mensen naar kon toeleiden. Daarom was het Connect-project zeer welkom.”

Ingrid Depraetere
Directeur Ket&Co

Iris Philips
Zorgcoördinator Ket&Co

Romi Verhaeghe
Beleidsondersteuner Ket&Co

Jennifer Moeijensoon
Opvoedingscoach HOPON

Jennifer: “Met Connect organiseren we twee jaar lang permanenties op school om ouders met welzijnsvragen te helpen. Dat doen we in nauwe samenwerking met medewerkers van de school, zodat we ook hun welzijnskennis vergroten en zodat zij sterker in hun schoenen staan wanneer de ondersteuning stopt. Daarnaast organiseren we oudercafés op sommige scholen, zoals op Ket&Co, over opvoedings- en welzijnsthema's.”

Andere benadering is een verrijking

Iris: “Het is verrijkend om ouders te helpen met iemand die het welzijnslandschap kent. Ik denk vanuit onderwijs en het leren van de kinderen; Jennifer heeft een andere expertise en kan beter naar de context van het gezin kijken.

Een concrete situatie illustreert het verschil in onze aanpak: een kleuter was vorig jaar vaak afwezig en

We willen ook de welzijnskennis van het schoolteam vergroten

mocht daarom misschien niet naar het eerste leerjaar. We nodigden de mama uit en Jennifer voerde het gesprek heel traag. Ze stelde vragen over haar situatie en luisterde vooral naar de mama. Ik werd ongeduldig en dacht: 'Leg het direct op tafel, het kind moet naar school komen want de leerresultaten zijn niet goed'. Achteraf hebben we vaak besproken hoe wij de dingen anders aanpakken, en hebben we elkaar leren appreciëren."

Jennifer: "Ondertussen hebben we een mooi pad afgelegd. Jullie begrijpen nu beter waarom gezinnen in kansarmoede op een bepaalde manier denken of handelen. Ik leg ook vaak uit waarom ik ouders naar een bepaalde dienst doorverwijs of hoe ik ze help. Zo leert Iris het welzijnslandschap beter kennen. En als ik mag van de ouders, bespreek ik ook bepaalde dingen met de leerkracht zodat die begrijpt wat er gaande is met het kind."

Iris: "De zichtbaarheid van Jennifer op school is ook een grote sterkte. Ze zit niet verstopt in een apart bureau, ouders komen haar tegen in de gang en haar stijl is toegankelijk. Het vertrouwen zorgt ervoor dat we makkelijk mensen toeleiden naar Jennifer."

Ankerfiguren en ouderbetrokkenheid zijn de basis

Jennifer: "HOPON vertrekt van enkele randvoorwaarden om het Connect-project te starten op een school. Ten eerste selecteren we scholen, in overleg met VGC Onderwijs en Onderwijscentrum Brussel, op basis van spreiding tussen onderwijsnetten, spreiding in het gewest, en de SES-cijfers van de school. Die geven een beeld van de socio-economische situatie van de kinderen.

Ten tweede is ouderbetrokkenheid een belangrijke basis. Dat betekent dat ouders bereikbaar zijn, vertrouwen hebben in de school om hun vragen te stellen, enzovoort. Onze ondersteuning is vrijwillig en de vragen komen echt van de ouders zelf. Als die ouderbetrokkenheid er niet is, kunnen we weinig doen. Dan gaan we in gesprek met de school om te bekijken hoe dat komt. Hier op Ket&Co zat dat al goed."

Romi: "We creëren ouderbetrokkenheid op verschillende manieren. Ouders zetten hun kind af in de klas waardoor ze de leerkrachten, de zorgcoördinator en Jennifer vaak zien. Er is ook een oudergroep die regelmatig samenkomt. Zij zijn een beetje ankerfiguren geworden. Ze weten wat er leeft en geven in het begin van het jaar thema's door voor de oudercafés, bijvoorbeeld gezonde voeding of slaaphygiëne. We zien erop toe dat de thema's van de oudercafés relevant zijn voor zo veel mogelijk ouders."

Jennifer: "Ten derde zoeken we ankerfiguren op school die het project mee trekken, bijvoorbeeld de zorgcoördinator, de directie, een secretariaats- of beleidsmedewerker, geëngageerde ouders ... Ze voelen wat er leeft op school en bespreken de vragen en noden met ons. Bovendien willen we de ankerfiguren versterken om met welzijnsvragen om te gaan, want helaas blijft Connect niet permanent.

Daar schuilt een valkuil. Bepaalde scholen hebben veel personeelwissels en die kennis wordt niet altijd doorgegeven aan nieuwe medewerkers. Daarom werken we aan een digitale omgeving om kennis te borgen voor scholen binnen HOPON. We nemen de acties op in draaiboeken en inspiratiefiches zodat we

iets tastbaars achterlaten en andere scholen kunnen inspireren.”

Sommige ouders blijven buiten beeld

Ingrid: “Ondanks alle inspanningen om ouders te betrekken, blijven er vragen of problemen waar ze niet over praten.”

Jennifer: “Angst speelt daarin een rol. Ze zijn misschien bang dat een instantie de kinderen zal weghalen als ze toegeven dat iets niet goed gaat. Transparantie is daarom belangrijk. We benadrukken dat ik er ben om te helpen, dat ik niet bij de school hoor. Eens ze dat weten, vertellen ze makkelijker over hun problemen.”

Iris: “Soms willen ouders gewoon geen hulp, of zijn er andere problemen die voorrang krijgen. Ik denk bijvoorbeeld aan ouders die analfabeet zijn: ze vragen om een brief voor te lezen, maar als we ze willen helpen om zelf te leren lezen, weigeren ze die hulp. Als ze het al moeilijk hebben om brood op de plank te krijgen, is leren lezen misschien geen prioriteit, hoewel ze er baat bij zouden hebben.”

Romi: “In de oudercafés zien we dat ook: de ouders die er iets aan zouden hebben, zien we niet. Als het over gezonde voeding gaat, willen we die ouders bereiken die vaak pizza of frieten meegeven, maar die komen niet omdat ze er niet mee bezig zijn of omdat hun situatie te kwetsbaar is.”

De nood aan versterking blijft

Iris: “Op een bepaald moment zal het Connect-project ophouden en zullen vragen weer meer bij mij en het secretariaat komen. Het opzet van het project was vooral om de school sterker te maken om die

vragen te beantwoorden. Ondertussen kunnen we dat wel, maar we krijgen er niet meer uren of personeel voor, dus het komt boven op onze taken omtrent het leren van de kinderen. Idealiter blijft Jennifer elke week komen, ook al heeft ze ons al enorm versterkt.”

Jennifer: “Ik denk dat jullie een beetje slachtoffer zijn van jullie eigen succes, met zo’n grote ouderbetrokkenheid en zo’n warm onthaal. Doordat jullie zo hard inzetten op de relatie met ouders, voelen zij zich heel comfortabel om aan jullie vragen te stellen of over hun problemen te praten. Wij weten ook dat jullie niet alles kunnen opnemen, dus daarom zoeken we verankering. In andere gemeenten is er het Huis van het Kind dat daar een rol in kan opnemen, maar in Molenbeek nog niet. Wij hopen dat er hier snel een komt.”

Romi: “Er komt wel een nieuw jeugdcentrum in de buurt waarmee we zullen samenwerken voor activiteiten met de leerlingen. Misschien kan daar een brugfiguur zijn die het welzijn opvolgt, een straathoekwerker bijvoorbeeld die regelmatig langskomt, informeel een relatie opbouwt met ouders, en hen kan helpen bij welzijnsvragen.”

Ingrid: “Er moet inderdaad meer samenwerking komen tussen welzijn en onderwijs, dat hoor ik van veel scholen. Dus het vraagt het naar meer!”

3

Wat leren we van deze initiatieven over outreachend werken op school?

Ouders, scholen en organisaties plukken de vruchten van deze aanpak

Niet elk gezin vindt vanzelf de weg naar hulp. Door de brug tussen welzijn en onderwijs te versterken, kunnen we drempels wegnemen. Maar wat levert die aanpak concreet op? We werpen ons licht op de meerwaarde van outreachend werken in het onderwijs voor ouders, scholen en welzijnsorganisaties.

Voor ouders: toegankelijke weg naar de juiste hulp en meer begrip

→ Hulpverlening wordt toegankelijker

Ouders vinden makkelijker hun weg naar ondersteuning. We staan dichterbij ouders en we zijn aanwezig in hun leefwereld, dus de stap naar hulp wordt kleiner. Als de wachtlijsten dichtslibben bij andere diensten, is er op school iemand die aanwezig blijft voor de ouders.

→ Door sneller te helpen, kunnen we escalaties vermijden

Welzijnsvragen van ouders komen sneller naar boven. Zo detecteren we verontrustende situaties voordat ze uit de hand lopen en kunnen we zwaardere hulpverleningstrajecten voorkomen. Ouders kunnen zelf vragen stellen of leerkrachten signaleren iets. De welzijnswerker gaat voorzichtig in gesprek, stelt eenvoudige vragen om tot de kern van het probleem te komen, en kan op tijd ingrijpen.

→ Het bewustzijn van leerkrachten over armoede zorgt voor meer begrip voor de situatie van het kind

Ouders ervaren meer begrip van leerkrachten en hun situatie geraakt beter afgestemd op de schoolcon-

text. Vaak niet als hoofddoel, maar toch bijna overal een gevolg, is dat scholen meer en meer de bril van welzijn opzetten. Daardoor nemen ze actieve stappen om ouders zich meer thuis te laten voelen op school. Leerkrachten hebben meer begrip voor situaties zoals laatkomers of lege brooddozen als ze zich bewust zijn van de precare situaties waarin sommige gezinnen leven.

Voor scholen: ondersteuning om met welzijnsvragen om te gaan

→ Er is minder druk op het schoolpersoneel en scholen kunnen beter focussen op hun kerntaak

Alle scholen waar we zijn opgestart, deden al veel om welzijnsvragen zelf te proberen oplossen, vaak in actieve samenwerking met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB), of andere partners zoals de brede scholen, Krijt vzw of Ligo Brusselleer. Maar dat legde extra druk op de schoolmedewerkers. De welzijnswerkers op scholen kunnen die verantwoordelijkheid overnemen en wat werklast wegnemen.

Door de druk die een stukje wegvalt, kunnen leerkrachten en directies zich meer richten op leren en onderwijs. We houden de gedeelde verantwoordelijk-

heid over de gezinssituaties, waarbij vertrouwen en communicatie essentieel zijn, maar we ontzorgen de scholen.

→ **Schoolmedewerkers kunnen signalen aftoetsen bij welzijnswerkers**

Het onderwijspersoneel kan verontrustende signalen snel aftoetsen bij de brugfiguren of hulpverleners. Zij hebben meer expertise in moeilijke welzijnsgerelateerde thema's en kunnen er met meer zekerheid op reageren.

Voor welzijnsorganisaties: groter bereik

→ **We bereiken gezinnen die anders onder de radar blijven**

Niet alle gezinnen kunnen of willen zelf de weg naar hulpverlening afleggen. Door aanwezig te zijn op plekken waar ze sowieso zijn, bereiken we gezinnen die anders niet op de radar komen.

→ **We krijgen zicht op welke vragen er leven bij gezinnen**

We krijgen zicht op de dagelijkse zorgen die de gezinnen in Brussel bezighouden en op bestaande drempels tot de reguliere hulpverlening. Daarnaast vangen we structurele signalen op van onderbescherming, zoals moeilijke inschrijvingsprocedures of steunaanvragen.

Samenwerking met onderwijs biedt ook kansen voor welzijnsactoren. Scholen hebben expertise opgebouwd over bijvoorbeeld laagdrempelige communicatie en warm onthaal, waar wij van kunnen leren. Door in nieuwe wijken te komen, maken we contact met partners die we nog niet kenden.

Samenwerken aan welzijn op school: succesfactoren en randvoorwaarden

Wat is er nodig om de brug te maken tussen welzijn en onderwijs? Hoe ziet een goede samenwerking met een brugfiguur of hulpverlener eruit en hoe slagen we erin welzijnsvragen te vatten? We bundelen hier de belangrijkste geleerde lessen van Brusselse initiatieven, als inspiratie voor anderen om outreachend welzijnswerk op school te brengen.

Vertrouwen is de basis

→ Vertrouwen haalt drempels weg

Vertrouwen tussen ouders en de brugfiguur of hulpverlener is de basis voor open gesprekken. Ouders moeten zich veilig voelen om vragen te stellen. De vertrouwensband haalt drempels weg: schaamte, angst voor de gevolgen, teleurstelling na slechte ervaringen met hulpverlening ... Vertrouwen kan groeien als de welzijnswerker zichtbaar aanwezig is en informeel contact maakt met ouders.

Verder moet er vertrouwen zijn tussen ouders en de school. Scholen kunnen vertrouwen wekken door laagdrempelig contact, openheid, warme toeleiding ... Als er geen basisvertrouwen is tussen school en ouders, is het moeilijk om iets op te bouwen.

Ten slotte is vertrouwen tussen de school en de welzijnswerker belangrijk, opgebouwd door voldoende dialoog en door een open houding van de welzijnswerker naar de vragen en zorgen van leerkrachten.

→ Zichtbaar en nabij aanwezig zijn

Als de brugfiguur of hulpverlener dicht bij de ouders staat en zichtbaar aanwezig is op school, wordt hulp

vragen makkelijker voor ouders. De fysieke nabijheid en zichtbaarheid halen het wantrouwen bij ouders weg. Het helpt als de welzijnswerker aanwezig is op de looplijnen van de ouders, bijvoorbeeld aan de schoolpoort, in de hal, of tijdens een laagdrempelige activiteit. Bovendien is het belangrijk dat de school genoeg informatie geeft over de welzijnswerker, bijvoorbeeld via berichten of tijdens infomomenten.

→ Relationale continuïteit

Vaste, herkenbare gezichten zorgen voor veiligheid en volgehouden engagement van ouders, en dragen bij aan de vertrouwensband. Dat valt op als er door omstandigheden een nieuwe welzijnswerker start in een school. Dan zien we een terugval in het aantal ouders die naar de permanentie komen. Continuïteit van medewerkers garandeert dat ouders niet telkens hun verhaal opnieuw moeten doen. In de praktijk is dat soms moeilijk door personeelstekorten en uitval door ziekte.

→ Vertrouwelijke informatie

De brugfiguur of hulpverlener maakt vanaf het begin duidelijk dat die los van de school staat en beroepsgeheim of discretieplicht heeft. Ze zijn duidelijk over

wat ze wel en niet bespreken met de leerkrachten, zodat ouders weten dat het gesprek vertrouwelijk is.

→ Balans tussen nabijheid en afstand

De brugfiguur of hulpverlener moet waken over professionele nabijheid. Het is niet altijd gemakkelijk om voldoende nabij te zijn om vertrouwen op te bouwen, zonder een te persoonlijke band te creëren die zijn eigen risico's meebrengt. Een te hechte band kan voor onrealistische verwachtingen zorgen bij ouders. Als die niet worden ingelost, kan het vertrouwen wegvallen. Het blijft zoeken naar balans, waarbij het kan helpen om duidelijke grenzen te trekken en in het team af te toetsen of bepaalde acties buiten het kader van de brugwerking vallen.

→ Een mogelijke breuk in het vertrouwen

Ouders verwachten soms oplossingen die de brugfiguur of hulpverlener niet kan bieden. Als de hulpverlening even hapert, bijvoorbeeld door een wachttijd na een doorverwijzing, kan het voor ouders aanvoelen als een breuk in het vertrouwen.

Daarnaast kan er spanning ontstaan tussen vertrouwelijkheid en de nood aan doorverwijzing of meldingsplicht bij hoge verontrusting. In sommige situaties moet de welzijnswerker stappen ondernemen die zwaar wegen op het gezin, zonder het vertrouwen te verliezen.

Laagdrempelig, contextgevoelig en krachtgericht werken

→ Toegang tot hulpverlening zonder vereisten of administratie

De weg naar hulp is laagdrempelig zonder voorafgaande administratie of label. Ouders kunnen eender welke vraag stellen, ook eenvoudige vragen. De welzijnswerker wijst geen hulpvragen af. Bovendien werken ze zonder afspraak of spelen ze kort op de bal met informele, mondelinge afspraken als ze ouders zien aan de schoolpoort.

→ Flexibele hulpverlening op maat van het gezin

De brugfiguur of hulpverlener zoekt aansluiting bij de draagkracht, het tempo en de prioriteiten van het gezin. Als de ouders nog niet klaar zijn voor hulp, staat de welzijnswerker later opnieuw voor ze klaar.

Flexibiliteit en op maat werken betekent ook oog hebben voor de leefwereld en context van de ouders. Een goed voorbeeld zijn de projecten waar een schoolpoortwerker en een ervaringsdeskundige samenwerken. Het zorgt ervoor dat ouders zich

gezien voelen en dat een deel van hun angst wordt weggenomen.

Bovendien probeert de welzijnswerker op een toegankelijke manier te communiceren met de ouders. Dat kan op verschillende manieren, zoals dezelfde taal spreken, werken met vertaalapps of pictogrammen, of samenwerken met tolken.

→ **Krachtgericht werken**

De brugfiguur of hulpverlener neemt het niet over van ouders, maar versterkt hen. Ouders zijn experts van hun eigen leven: ze kennen hun situatie, noden en mogelijkheden het best. Vertrekkend van die expertise, bekijkt de welzijnswerker waar die op kan voortbouwen en waar gerichte ondersteuning kan helpen. De bedoeling is om hun zelfstandigheid te vergroten.

Samenwerking en afstemming, met respect voor ieders kernopdracht

→ **Duidelijke rollen, afspraken en verwachtingen**

Helderheid over wie wat doet versterkt de efficiëntie. Onvoldoende afstemming kan leiden tot dubbel werk of gemiste signalen. Er zijn veel actoren op een school die kinderen vooruit willen helpen, zoals het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB), Ligo, de zorgcoördinator, leerkrachten, de directie, Onderwijscentrum Brussel, enzovoort. De brugfiguur of hulpverlener komt er nog bij, dus rollen afbakenen is essentieel om overlap of leemtes te vermijden.

Een rolverdeling tussen de zorgcoördinator en de welzijnswerker is bijvoorbeeld belangrijk: wanneer gaat een vraag over het leren van het kind en helpt de zorgcoördinator, en wanneer gaat het over de

context en helpt de welzijnswerker? Dat is niet altijd duidelijk en er zijn ook hulpvragen in een grijze zone. Daarom is niet alleen een rolverdeling, maar ook afstemming en overleg nodig tussen zorgcoördinator en welzijnswerker.

Met het CLB moeten ook duidelijke afspraken worden gemaakt omdat ze een draaischijffunctie hebben waarbij ze vraagverheldering doen bij kwesties waar ze zelf niet kunnen helpen.

Daarnaast moeten de verwachtingen van alle partijen goed uitgesproken worden. Onduidelijke verwachtingen kunnen leiden tot spanningen of misverstanden. Als de school bijvoorbeeld niet de nodige vrijheid geeft aan de welzijnswerker om aan de slag te gaan, kan het moeilijk werken zijn. Ook omgekeerd moet het duidelijk zijn tot waar een welzijnswerker kan gaan. Er bestaat het risico dat de grenzen vervagen tussen ondersteunen, doorverwijzen en begeleiden. Op voorhand moet helder zijn wat de verantwoordelijkheden zijn van de brugfiguur of hulpverlener.

→ **Transparantie over timing**

Alle partijen moeten transparant zijn over de timing waarin hulpverlening kan plaatsvinden. Er is tijd nodig voor vertrouwensopbouw en voor doorverwijzing, terwijl de nood aan oplossingen acuut is, waardoor de school soms snellere hulp verwacht.

→ **Beroepsgeheim respecteren**

Er moet voor iedereen duidelijkheid zijn over het beroepsgeheim of de discretieplicht van de brugfi-

guur of hulpverlener. Zo weten leerkrachten bijvoorbeeld in welke mate ze op de hoogte worden gehouden van de situatie van een kind.

→ **Project mag niet persoonsafhankelijk worden**

Een goede werking mag niet te veel leunen op één persoon. Als de welzijnswerker vertrekt, dreigt het hele netwerk in te storten als het te veel op die ene persoon werd gebouwd. Daarom is het belangrijk om opgedane kennis en ervaring te verankeren, en om een netwerk te bouwen met verschillende mensen uit de school en de welzijnsorganisatie.

→ **Warme toeleiding door de school en doorverwijzing naar andere diensten**

Een warme en gerichte toeleiding is belangrijk. De school speelt daarin een grote rol, enerzijds door de welzijnswerker bekend te maken, anderzijds door ouders aan te spreken en actief door te verwijzen, bijvoorbeeld door te vragen: 'Mag ik je telefoonnummer doorgeven?'

Daarnaast is een warme doorverwijzing van de welzijnswerker naar andere diensten belangrijk om de gezinnen verder te helpen en om hen niet uit het oog te verliezen, bijvoorbeeld door een kort telefoontje tussendoor en door nauwe opvolging. In sommige projecten hebben ze de vrijheid om ouders te begeleiden tot de nodige diensten, bijvoorbeeld door mee te gaan naar een afspraak.

De brugfiguur of hulpverlener als spil in het netwerk

→ **Outreaching houding**

De welzijnswerker stapt actief op ouders af en werkt vanuit authenticiteit, vertrouwen en empathie. Outreachende hulpverleners hebben andere

kwaliteiten en een andere basishouding nodig dan iemand die meer centraal werkt bij een sociale organisatie. Ze moeten vlot de stap kunnen zetten naar de cliënt, proactief en open, en bereid zijn om een andere kijk op welzijn en armoede binnen te brengen in scholen.

→ **Ervaring en kennis van de sociale kaart**

Kennis van het Brusselse aanbod van dienstverlening en ervaring met sociaal werk versterken de effectiviteit. Zo kan de brugfiguur of hulpverlener ouders makkelijker doorverwijzen en staat die comfortabeler in het werk. Het helpt ook als er een team in de eigen organisatie is om vragen of twijfels te bespreken.

→ **Hoge werkdruk, emotionele belasting en een eenzame positie**

Outreaching werken op school vraagt veel tijd, emotionele inzet en beschikbaarheid. Door de nauwe contacten met gezinnen dragen de welzijnswerkers hun problemen soms met zich mee. Verontrustende situaties laten hun sporen na op emotioneel vlak. Ze moeten de grenzen kunnen bewaken en proberen de bezorgdheden niet mee naar huis te nemen. Zonder afbakening ligt uitputting of rolvervaging op de loer.

Bovendien werkt de brugfiguur of hulpverlener vaak alleen, tussen school en welzijn in en vaak zonder direct contact met collega's. Het kan een eenzame positie zijn. Ze botsen soms op andere normen en gewoontes in scholen, zoals onwetendheid over armoede bij sommige leerkrachten.

Om de emotionele bagage een plek te geven en om de eenzaamheid in het werk op te vangen, raden we aan om interviews en casusbesprekingen te organiseren.

Randvoorwaarden en contextfactoren op school

→ Er zijn welzijnsvragen op school

Een belangrijke basisvoorwaarde is dat de gezinnen op school (potentieel) welzijnsvragen hebben waar ondersteuning voor nodig is. Als het schoolpubliek bestaat uit mensen met minder zorgen of mensen die zelf de weg vinden naar hulp, kan de vraag gesteld worden of een welzijnswerker op school wel nodig is. Daarom zijn de SES-cijfers (socio-economische status) vaak een van de criteria om al dan niet met outreachend welzijnswerk op school te starten.

→ Tijd, ruimte en engagement

Het schoolteam moet achter de werking staan en gemotiveerd zijn om te investeren in het welzijn van de gezinnen. Het kan geen eenzijdige samenwerking zijn. De school moet bereid zijn om lokalen te voorzien, signalen door te geven, opportuniteiten te zien ... Dat begint bij engagement en motivatie.

Verder is er voldoende tijd en organisatorische ruimte nodig op school om dit traject aan te gaan. Tijd is nodig om afspraken te maken, om elkaar te leren kennen, en om de welzijnswerker voor te stellen aan de ouders. Leerkrachten en zorgcoördinatoren moeten tijd en ruimte krijgen om de brugfiguur of hulpverlener te leren kennen, signalen op te vangen en die door te geven.

Daarnaast vraagt het tijd voordat de welzijnswerker een vertrouwensband heeft opgebouwd met de ouders. De school kan dus niet verwachten dat er vanaf dag één snelle oplossingen zijn voor de problemen van de gezinnen.

→ Openheid en bewustzijn over armoede

De school kijkt met een open blik naar armoede en precariteit, zonder stigma's. De aanwezigheid van een welzijnswerker helpt daarbij, maar het is goed als er vooraf al een bereidheid is om ermee aan de slag te gaan. Met

de bril van armoede is het gemakkelijker om het breder verhaal van een gezin te zien. Die openheid is nodig om de juiste signalen op te pikken en door te geven. Vorming van leerkrachten kan daar ook aan bijdragen.

→ Minimale ouderbetrokkenheid

Om ouders te bereiken en toe te leiden naar de welzijnswerker, is een minimale basis van betrokkenheid nodig. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid: scholen kunnen ouders actief verwelkomen en hen stimuleren om aanwezig te zijn. Zo ontstaan er informele contactmomenten, zoals ouders die hun kind naar school brengen, de communicatie opvolgen of meedoen met activiteiten. Die aanwezigheid is het vertrekpunt waarop de brugwerking verder kan bouwen. Een minimale betrokkenheid, of de bereidheid om als school te onderzoeken waarom dat ontbreekt, is essentieel. Voor het Connect-project van HOPON is het zelfs een belangrijke voorwaarde dat de school al voldoende reflecteerde over hun beleid inzake ouderbetrokkenheid.

→ Infrastructuur en basisvoorzieningen

De gesprekken met ouders zijn vertrouwelijk, en idealiter kunnen ze doorgaan in een rustige, discrete

ruimte. Dat is ook belangrijk om vertrouwen te winnen en veiligheid te creëren. Verder heeft de welzijnswerker basisvoorzieningen nodig zoals internet en een werkplek.

→ Ankerfiguren op school

Er zijn ankerfiguren nodig op school die het project trekken, bijvoorbeeld de zorgcoördinator, directie of enkele leerkrachten. Zij zijn het vaste aanspreekpunt voor de brugfiguur of hulpverlener en garanderen continuïteit en terugkerend overleg.

→ Kwetsbare financiering en onvoldoende verankering zijn een bedreiging

Tijdelijke financiering bedreigt de continuïteit. Het gaat vaak om projecten van bepaalde duur, terwijl tijd net een belangrijke factor is om de brug tussen onderwijs en welzijn duurzaam te maken. Zonder structurele inbedding blijft de werking fragiel en is het moeilijk om te verankeren wat er werd opgebouwd. Met de huidige werking kunnen we de projecten niet voor lange duur laten doorlopen, dus zoeken we naar manieren om het geleerde te verankeren voordat we naar de volgende school trekken.

Slotreflecties en aanbevelingen voor de toekomst

Hoe kunnen we vindplaatsgericht werken op scholen verankeren?

‘Dit vraagt om verderzetting op grotere schaal’, zo is de consensus na enkele jaren projectmatig werken. In dit rondetafelgesprek delen mensen uit onderwijs en welzijn hun visie op de kansen, spanningen en volgende stappen om outreachend welzijnswerk in het onderwijs verder te zetten.

Bruno De Lille Battaille, algemeen directeur
scholengroep Sint-Goedele Brussel vzw

Tom Cornelis, adjunct van de directeur, Studiedienst
Onderwijscentrum Brussel (OCB)

Sarah Trossaert, directeur Centrum voor
Leerlingenbegeleiding (CLB) N-Brussel

Jan Claeys, docent en onderzoeker Sociaal werk
en Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool), en
verbonden aan Balder & Bondgenoten

Ilse De Leener, clustercoördinator basiswelzijnswerk
CAW Brussel, Team onthaal

Pieter De Troyer, diensthoofd dienst maatschappelijk
werk Solidaris Brabant, afgevaardigde intermutualistisch
overleg

Tom Leyder, teamverantwoordelijke Welzijn en
Gezondheid, Vlaamse Gemeenschapscommissie

Aisling Van Vliet en **Françoise Luu**,
beleidsmedewerkers brede scholen, Vlaamse
Gemeenschapscommissie

Als we maximale leerkansen willen garanderen voor kinderen, moet er aandacht zijn voor welzijn van het gezin. Wat mogen we verwachten van scholen? Hooft welzijn bij de kerntaak van het onderwijs?

Bruno, Sint-Goedele Brussel: “Je moet realistisch zijn in wat je vandaag kan verwachten van een school op het vlak van welzijn. Zeker in tijden met zware lerarentekorten is dat beperkt. Welzijn speelt natuurlijk een belangrijke rol in het leertraject van kinderen, maar leerkrachten zijn niet specifiek opgeleid om met die vragen bezig te zijn. Vaak hebben ze er ook geen ruimte voor. In een ideale situatie wel natuurlijk, maar die is er vandaag niet. Daarom moeten we zoeken hoe we scholen kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld met een brugfiguur.”

Tom, OCB: “Outreachend welzijnswerk op scholen kan de kernopdracht van onderwijs, het leren, wel versterken. Als welzijnswerkers zorgen kunnen wegnemen in een gezin, komt dat ook het leren ten

“ Als welzijnswerkers zorgen kunnen wegnemen in een gezin, komt dat ook het leren ten goede

goede. Stress heeft impact op het werkgeheugen, waardoor een kind minder goed nieuwe kennis opneemt. En hoe meer ouders betrokken zijn bij het leren, hoe beter voor het kind, maar als ze veel andere zorgen hebben, lukt dat niet altijd goed.”

Sarah, CLB: “Ik zie welzijn wel als deel van de kernopdracht van onderwijs. Leerkrachten moeten niet al die problemen oplossen, maar het is goed om inzicht te hebben in de situatie van leerlingen, en welke impact dat heeft op hun cognitieve mogelijkheden. Daarom moeten ze de bril van welzijn kunnen opzetten: weten wat armoede betekent en welke signalen ze kunnen opvangen, niet alles oplossen maar er rekening mee houden in hun les. Dat is wel een opdracht van scholen.”

Tom, OCB: “Daar kan vorming een rol spelen. Schoolteams kunnen leren omgaan met armoede, preciaire situaties of opvoedingsvragen, en leren kijken naar wat er achter bepaald gedrag ligt. Het begint bij de lerarenopleiding, maar ook zij die al langer in het vak staan, mogen we niet vergeten.”

Jan, Odisee: “Ik bekijk het als leerkrachten ontzorgen op twee manieren: we kunnen ze sterker maken door te informeren en sensibiliseren, maar er ook voor zorgen dat ze een aanspreekpunt hebben zoals een brugfiguur of hulpverlener. Zo valt er wat druk van hun schouders.”

Sarah, CLB: “Een kanttekening is dat het alsnog een engagement vraagt van het schoolteam om die brugfiguur een plaats te geven. Het vraagt veel om zoiets goed te laten werken. Ik weet niet of leerkrachten zo echt ontzorgd worden en minder druk ervaren.”

Bruno, Sint-Goedele Brussel: “Klopt, maar in de realiteit gebeurt er vaak te weinig met welzijnsvragen, omdat leerkrachten die niet kunnen opnemen om allerlei redenen. Als die welzijnswerker er is, kunnen ze met een geruster hart lesgeven, omdat de kinderen met die vragen dan wel opgevolgd worden.”

Outreaching werken op school vraagt een specifiek profiel. Hoe zien jullie de functie en de positie van de welzijnswerker op school?

Ilse, CAW Brussel: “Hulpverlening op school vergt andere kennis en vaardigheden dan regulier sociaal werk. Dat was niet van in het begin duidelijk en het was dan ook een leerproces om de juiste tekening te maken van wat die persoon moet kunnen. Idealiter is het iemand met ervaring in het sociaal werk die Brussel al goed kent. Je moet kunnen doorverwijzen in een context waarin dat niet simpel is. Je moet ook je weg vinden in het brede systeem rond de school: verbinden met een schoolteam, vertrouwen opbouwen en de juiste verhouding zoeken met leerkrachten en ouders. Dat vraagt goede netwerkvaardigheden. Tegelijk ben je daar de enige sociaal werker en is het een eenzame positie.”

Er starten vaak jonge collega's vol idealisme, maar na een tijdje voelen ze dat die onderwijsomgeving heel uitdagend is en stoppen ze met de job. Snelle personeelsswissels kunnen een breuk zijn in vertrouwen en netwerk, terwijl dat juist belangrijke factoren zijn in outreachend werken op scholen.”

Tom, VGC: “Het personeelstekort en het welzijn van de medewerkers zijn alleszins een grote bezorgdheid, en we zoeken antwoorden om ermee om te gaan.”

“ We kunnen variëren tussen verschillende vormen van ondersteuning, op maat van iedere school. Zo is het haalbaarder om dit op te schalen

Pieter, Solidaris Brabant: “Niet alleen dat netwerk op school is belangrijk, maar ook daarbuiten. Het helpt als er iemand is in de eigen organisatie om op terug te vallen, zodat de positie minder eenzaam aanvoelt.”

Tom, VGC: “Intervisies met andere mensen die gelijkaardig werk doen, kunnen ook interessant zijn. Verschillende organisaties die outreachend werken op scholen steken de koppen bij elkaar. Ze vullen hun opdracht anders in, maar ze kunnen wel van elkaar leren.”

De samenwerking met onder andere het CLB, de bredeschoolcoördinator en zorgcoördinator vergt duidelijke afspraken. Hoe ziet die rolverdeling eruit in de praktijk?

Sarah, CLB: “Er moet vooral een duidelijk kader zijn voor het mandaat van de hulpverlener en de rol van de school, het CLB en andere partijen. Dat hoeft geen lijvig document of organogram te zijn, maar wel heldere afspraken over wie wat doet. En ook: wie doet wat niet, en wat zijn ieders grenzen? Die afspraken kunnen verschillen van school tot school. Zeker voor de CLB's is afstemming belangrijk, want onze opdracht komt soms dicht bij die van de welzijnswerkers. We willen ook bewaken dat het voor leerkrachten duidelijk blijft, en hen wegwijs maken in wie kan helpen bij welke vragen.”

Ilse, CAW Brussel: “Die rolverdeling lag niet meteen op tafel en was een leerproces. Intervisies hebben geholpen om tot goede afspraken te komen. Bovendien is het belangrijk om de afspraken te

herhalen bij het begin van elk schooljaar of bij personeelsswissels.

Een struikelblok was het beroepsgeheim van hulpverleners, waardoor ze niet zomaar alles kunnen terugkoppelen, terwijl leerkrachten daar wel naar vragen. Voor de coaches van HOPON bijvoorbeeld is er discretieplicht, wat niet helemaal hetzelfde is. Dat was een oefening de voorbije jaren om duidelijk te maken wat kan en wat niet.”

Sarah, CLB: “Het omgekeerde geldt ook: leerkrachten hebben ambtsgeheim. Zonder toestemming van ouders mogen ze geen informatie over leerlingen doorgeven aan hulpverleners. Aan een CLB kan de leerkracht wel melden, aangezien we een decretale partner zijn en er een wettelijk kader is. Tot vandaag is dat niet het geval voor hulpverleners op school. Ook daar is dus een afsprakenkader voor nodig als we het vertrouwen van gezinnen niet willen schenden.”

Outreachend werken op scholen loont, maar is nu nog projectmatig en in een beperkt aantal scholen. Hoe kunnen we dat verankeren en structureel maken?

Bruno, Sint-Goedele Brussel: “We moeten inderdaad voor continuïteit kiezen. Na afloop van tijdelijke projecten horen we: ‘Nu is het aan jullie!’ Maar scholen kunnen niet zelf alles blijven opnemen. Een aantal *quick wins* zullen misschien blijven, maar dat is niet hetzelfde als langdurige ondersteuning.”

Pieter, Solidaris Brabant: “Misschien hoeft die ondersteuning niet op elke school even intensief te zijn. Bijvoorbeeld een hulpverlener die aanwezig is

op sleutelmomenten in plaats van een wekelijkse permanentie, of een tijdelijk intensieve ondersteuning afhankelijk van de noden in de buurt. We kunnen variëren tussen verschillende vormen van ondersteuning, op maat van de school. Zo is het misschien haalbaarder om dit op grotere schaal te brengen.”

Aisling, brede scholen: “Ik zie daar ook iets in.

Op basis van bepaalde criteria kunnen we scholen verdelen: op die scholen is iemand wekelijks nodig; deze scholen zijn meer gebaat bij netwerkondersteuning of intervisies. En we mogen bij die verdeling geen scholen overslaan. Er zijn bijvoorbeeld scholen in Ukkel waar we niet snel aan denken, maar waar ook veel uitdagingen zijn rond kansarmoede. Het zou mooi zijn als we op die manier op zo veel mogelijk scholen iets kunnen betekenen.”

Bruno, Sint-Goedele Brussel: “Het is goed om zoveel mogelijk scholen te willen bereiken, maar sommige scholen hebben dit meer nodig dan andere. De middelen zijn beperkt dus je moet keuzes maken en beschikbare financiering en personeel gericht inzetten. Dat is niet altijd makkelijk: in dit cahier staan bijvoorbeeld randvoorwaarden die de kans op succes groter maken. Maar als we kijken naar de scholen die de meeste steun nodig hebben, zijn dat vaak net de scholen die het minst voldoen aan die randvoorwaarden. Hoe reiken we die scholen toch de hand?”

Tom, VGC: “Nog een aandachtspunt als we willen opschalen, is de taakinvulling en efficiënte tijdsbesteding, gezien de personeelstekorten. Er zijn dingen die outreachend werken op scholen arbeidsintensiever maken, waardoor het moeilijker opschaalbaar is, bijvoorbeeld de tijd die je steekt in meegaan met

ouders naar een andere organisatie. Als we dit op een grote schaal willen doen met de beschikbare personeelsinzet, moeten we bepalen welke taken de brugfiguren kunnen opnemen en welke niet.”

Jan, Odisee: “Daarom moeten we de welzijnswerker op school zien als iemand die in een ecosysteem werkt op het niveau van de buurt, waar ook andere actoren actief zijn die taken kunnen opnemen, zoals buurtvzw’s, gezondheidsorganisaties ... Kunnen bijvoorbeeld andere ouders meegaan naar een dienst? Is er een informele sleutelfiguur in de buurt die de werking kan versterken? Kunnen ouders als vrijwilliger iets betekenen? Daar is nog onbenut potentieel. Eigenlijk komt het neer op de vraag: ‘Zie je die hulpverlener op school als een individuele maatschappelijk werker, of als netwerkfiguur die ook de expertise van anderen erkent?’”

Françoise, brede scholen: “Brede scholen kunnen ook een rol spelen in die netwerken om verschillende actoren in de buurt samen te brengen en voor elkaar duidelijk te maken wie wat doet.”

Aisling, brede scholen: “Wat daar ook bij kan helpen, is kijken naar het hele schoolteam en niet alleen naar leerkrachten. Ik denk aan opvangmedewerkers, conciërges, poetshulpen ... Dat zijn vaak mensen die dichter bij de school wonen en heel wat expertise hebben over de buurt.”

Welke rol kan een centrale coördinatie spelen om het overzicht te bewaren?

Pieter, Solidaris Brabant: “Het belang van omkadering is niet te onderschatten: een coördinerend orgaan dat verschillende projecten en initiatieven rond de tafel brengt. Zo werken die brugfiguren niet los van elkaar en kan je het organisatie-specifieke overstijgen. Dat bleek in het GBO-project cruciaal, bijvoorbeeld voor intervisies en om een handelingskader te geven aan de welzijnswerkers.”

Tom, OCB: “Zo’n centraal orgaan zou ook aan monitoring moeten doen, en vragen stellen zoals: ‘Welke noden zijn er, wie bereiken we en welke regio’s betrekken we?’”

Jan, Odisee: “Inderdaad. Monitoring betekent impact zichtbaar maken. Dat kan een manier zijn om veerkracht te geven aan die brugfiguren: ‘Kijk eens wat je allemaal gedaan hebt!’”

Bruno, Sint-Goedele Brussel: “Een centrale coördinatie kan ook de signalen vastpakken die naar boven komen. We moeten individuele vragen van gezinnen overstijgen en structurele signalen zien over drempels bij scholen of diensten. Iemand moet initiatief nemen om met die signalen aan de slag te gaan.”

“ We moeten de welzijnswerker op school zien als iemand die in een ecosysteem werkt op het niveau van de buurt

De nood en wil tot verderzetting is er alleszins. Wat is nu de volgende stap?

Bruno, Sint-Goedele Brussel: “Er is financiering nodig om dit alles te verankeren, daar kunnen we niet omheen. Een belangrijke vraag daarbij is: uit welke hoek? Hier komen beleidsdomeinen van welzijn en onderwijs samen met eigen regels en visies. We moeten bekijken hoe die te verzoenen zijn.”

Jan, Odisee: “Ik zou inzetten op *co-governance* waarbij meerdere organisaties, eventueel samen met een lokaal bestuur en burgers, de krachten bundelen: samen visie en beleid ontwikkelen, middelen delen en beslissingen nemen, waarbij de uitvoering wel centraal wordt gestuurd en opgevolgd. Met schaarste van middelen en personeel lijkt dat de weg vooruit. De brugfiguur werkt dan niet alleen voor de school, maar voor de gemeenschap, en ondersteunt daar ook processen die niet rechtstreeks met de

school te maken hebben. Als we een win-win vinden voor verschillende stakeholders, is de impact nog groter. Bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding in de sportclub, repetitieruimte voor jongeren op school buiten de uren, welzijnsorganisaties die aanwezig zijn op ouderavonden ...

We moeten outreachend werk op school benaderen met een generalistische blik op de leefwereld van gezinnen, en de winst voor iedereen in de gemeenschap zoeken. Dat is flankerend armoedebeleid. Het is een vorm van preventie en vroegdetectie die zichzelf terugbetaalt.”

Ilse, CAW Brussel: “Iedereen is trots op wat we de voorbije vijf jaar uitbouwden, met vallen en opstaan. Als je ziet wat de uitkomst is van de afgelopen jaren, kunnen we alleen maar hard supporteren voor verduurzaming in de toekomst.”

Verder lezen

Kan onderwijs zonder welzijn? En vice versa?

Celine Mertens, Marie Seghers, Katrien De Maegd, Christian Van Kerckhove (HOGENT en Mammoet)

In deze inspiratiegids vinden basisscholen en welzijnspraktijken inspiratie voor een goede samenwerking. De gids schetst een beeld van het hoe en waarom van samenwerkingen tussen onderwijs en welzijn en daagt de professionals uit om over de domeinen heen te werken vanuit een brugreflex.

hogent.be/projecten/onderwijs-welzijn

Een brug tussen onderwijs en welzijn voor gezinnen in armoede

Netwerk tegen Armoede

In dit dossier bundelt Netwerk tegen Armoede ervaringen van brugfiguren op scholen, met de basisvoorwaarden voor een brugfigurenwerking en de unieke positie van een brugfiguur vanuit een vereniging waar armen het woord nemen.

netwerktegenarmoede.be

Brugfunctionaris

Gelijke Kansen Alliantie Nederland

Op deze webpagina vind je heel wat inspiratiebronnen over brugfunctionarissen in Nederland.

gelijke-kansen.nl/brugfunctionaris

Wij slaan de brug Podcast

Onderwijscentrum Gent

In meer dan 40 Gentse basisscholen en 13 secundaire scholen slaan brugfiguren de brug tussen school, gezin en buurt. Hoe doen ze dat? Beluister de verschillende afleveringen en je krijgt een goed idee van hun dagelijkse werking.

stad.gent/nl/onderwijscentrum-gent/partnerschap-schoolgezin/wij-slaan-de-brug-podcast

Wat als scholen meer zijn dan een plek om te leren?

Alle ouders willen het beste voor hun kind. Maar gezinnen die in een moeilijke situatie leven, vinden niet altijd de weg naar gepaste hulpverlening, bijvoorbeeld door taaldrempels, wantrouwen of omdat ze het aanbod niet kennen. Hun vragen en noden blijven vaak onder de radar.

Een mogelijke oplossing ligt in outreachend werken. Hulpverleners en welzijnswerkers gaan naar de gezinnen toe op een plek waar ze sowieso komen: de school. Een korte babbel aan de schoolpoort of een gesprek tijdens een onthaalmoment kunnen de weg naar hulpverlening openen. Scholen worden zo een vindplaats voor welzijnsvragen.

Dit cahier bundelt ervaringen, goede praktijken en geleerde lessen over outreachend welzijnswerk op scholen. Brusselse initiatieven vertellen hoe zij de brug maken tussen onderwijs en welzijn en wat dat concreet betekent voor gezinnen, scholen en welzijns- en zorgorganisaties. Dit cahier is een gids en inspiratie voor iedereen die mee wil bouwen aan die brug om gezinnen te ondersteunen.

**WELZIJN
WONEN
ZORG**

